

Lom Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Lom taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Lom taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám. Pepa gumu-peawam, yaq Fibi mbo-etoám. Yaq Lom taon-te ngúnuk gundapát. Lom taon ndøgo, kandambaqapé. Itali manqei-té qagó. Gaman kawakawa-za ndøgo tigoám. Klisten ezoqam ndigu, Lom taon-te gisøkhoam, nøme ndigu, Zu ezoqám, neka nøme ndigu, bawan vini-ák.

Nqanek pepa mokho-te, Pol taqa yaq-te ndøgo tene-peawám, Mbumbukiam-qa bøi-te, ande āv khoqoté-ndaføyamba-ēq. Ndego āv gene-eín nqægo: Ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ús. Neka ezoqa kopømba mbaín, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te o matev egeieqei gone mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ez. Geté Yesu ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa ate ndægo, segembøé-navøém, yaq ndigu teqa bøi-te vø-ndaføyamba-ēz. Yaq ndigu kopømbaqapé, yage ndakinak ndøndapém, Yesu namba vøe-yagát.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé sasae ezoqám. No Mbumbukiam

ndøveatán. Tegé u-anem nógoát. Ezoqa teqa Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimát.

² Mbumbukiam é-møndo:-eín, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, nqanek Manqat Mbomambaqape, ndøfakhán. Mbumbukiam-qa Manqat mokho-té qapeawáp.

³ Nqanek Manqat Mbomambaqape, ekeza Yo-qa yaq-té qanegó. Manqei-qape-qa matev-te, ndego Deivid-gé zeó.

⁴ Geté løvøte-te gendo-khandi:v, ta mokho-te, Nqova Mbomambaqape, ni āv qaninømánd nqægo: Ngenek Mbumbukiam-gé Yó, neka ndego bazaføgakh-qapé. Ndego Yesu Kelisó. Nigí Evezøzá.

⁵ Te mokho-te, Mbumbukiam kuku mbogoám no-te, neka no tege u-anem vøve. Yaq no bawabawan-te ate ndægo, ezoqa nó-itubít. Yaq ndigu tlabiti-unimanqatiním neka teqa manqat tlabiti-ndapém. Yaq Keliso-qa iz tàbete-eqawát.

⁶ Até zó-a, zo Mbumbukiam vøzø-akha. Zo ndakin Yesu Keliso-gí ezoqám.

⁷ Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Lom taon-te nandozo-yage. Mbumbukiam kuku kandambá zo-te. Ndego zo ekeza ezoqam me:zæzá.

Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev ndøgoát, zo-te.

Pol gepøgeapam, Lom taon-te tewav

⁸ Noqa manqat āv qaténgáz nqægo: No ike kandambá, noge Mbumbukiam-te, Yesu Keliso mokho-te, zo ezoqa ewaqape zapaya. Zapa

ndógo, manqei-qaape ate nqægo, ezoqa zoqa unimanqatin-qa yaq-te, sùgumu-manqatét.

⁹ Mbumbukiam, te zapaya no kha sa nqæ-nqonqotøve, no ezoqa teqa Manqat Mbomambaqaape, ekeza Yo-qa yaq-te nqate-zømesim, ndego møndæ-otév, no oskia nøzø-guligulimatún. Khøuwa kopoáv.

¹⁰ Neka no ndego āv qambøe-vi:matún nqægo: Ndego poev tømbo goat, nakhoa bènø-mboqoá. Yaq notøndónáv, vaev-te, zo banøzømet.

¹¹ No vao kandambá zo-te. No zo zømete-qa neka Nqova Mbomambaqaape-qa bazaføgakh etoam-qa nøzøgó. Zo unimanqatin-te, tønne-føgakhæz.

¹² Yaq no zo namba tizi:goat, ni yaqyaq-a, niqa unimanqatin matev mokho-te, zita zítøpøzát, zo noqa zita vozó-tøpøzēm, neka no zoqa zita vøe-tøpáz.

¹³ Nøfuap! Zo vøezøté, av nqægo: No khøuwa kopoáv, qæpøgeapam, zo tæzømet. Até zo mokho-té-a, noqa sasae-te, mokho bèfakhán, av manqei nøme-te qæfakhanumat. Geté gènømbe-paín.

¹⁴ No Mbumbukiam-qa Manqat, ezoqa ewaqape sà bazømbu-etoám, oskiá ndøgo, Glik bawan-ak o bawan vini-ak ndigu, neka oskiá ndøgo, zøtezat ezoqam o zøtezatav ezoqam ndigu.

¹⁵ Yaq nakémbá, no poev kandambá. Até zó-a, zo Lom taon-te nandozo-yage, Manqat Mbomambaqaape nøtézømás.

Mbumbukiam eqeieqei ndigu tenezæzá, ndigu ndi-unimanqatinat

16 No mivi mbáin, nqanek Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te. Zapa ndógo, ta mokho-te ndógo, Mbumbukiam-qá bazaføgakh mu:sasaeát. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, gékhandí:z. Nqanek khandi matev, bugukhokhof Zu ezoqam-té qanøfakhán. Yaq vaev, até manqei vini-ak-té-a, vømøfakhan.

17 Nqanek Manqat Mbomambaqape mokho-te, ni Mbumbukiam teqa matev eqeieqei-qape nivevezám. Ta matev eqeieqei-qape nqáneq: Ezoqa teqa bøi-te, unimanqatin matév gini-ndaføyamba-ezát. Unimanqatin matév qane-ngazøngazám neka unimanqatin matév game-kopømba-ín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ezoqam ndógo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat. Yaq géyagét.”

Mbumbukiam qaqa tenøgó ndógo, ndigu ndisanqawe

18 [Nqanek manqat, Mbumbukiam ni eqeieqei ndenæna, ni nqazi-unimanqatinat, ndógo gigiap-qapé.] Zapa ndógo, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, āv gene-vevezám nqægo: Ndego qaqa kandambá. Ezoqa ndigu, ndisanqawe neka manqa-zapazapa ndimatanam, neka ta mokho-te, unimanqatin manqat sa nditokhonam, ti-te ndigu, Mbumbukiam yaq-fia ndótá.

19 Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-qa yaq-te, møndæzøtéz. Ndego ekezan møndøzø-vøndøyám.

20 Unimanqatin. Ezoqa kopømba mbáin,

Mbumbukiam te-omet. Geté Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, gigiap ate ndægo, gekhakheinam, ni āv qani-nømendím nqægo: Ndego bazaføgakh-qapé, miavmiáv, neka ndego unimanqatin Mbumbukiám. Yaq nakémbá, ezoqa kopømba mbaín, timanqatat av nqægo, “Ni manqa-zapazapa goneāv, zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-qa yaq-te nítinøtenāk.”

²¹ Ndigu Mbumbukiam møndæzøté. Geté ndigu matavapøtéáv, av nqægo, ndego Mbumbukiám. Neka ndigu ndego vizupáv. Neka ndigu te-te ike manqat manqatemáv. Yaq tiqa matavap møndømø-mokho-mbaín. Tiqa mokho-te, matavap egeiegei mbaín. Bøivun mu:nqeitám.

²² Ndigu ekeza kha, matavap loloakh-us me:vewé. Geté tiqa matavap, møndøzø-livilivisám.

²³ Tiqa matev, mokho mbaín. Zapa ndøgo, khandi miav-ak Mbumbukiam, ndigu vizupáv. Geté tae khøuwiap bugug vinivinimba mbovizáp, ekezan ndikhakheinam, bugug kopømba ande av ezoqam ndi:gu, vaev-te tipakhaez, o pipisi ndi:gu o søvakha gigiap ndi:gu o gigiap ndivisiqiap ndi:gu.

²⁴ Yaq nakémbá, Mbumbukiam sègezø-iváv. Ndigu manqa-zapazapa, sà bematønumít, av ndi:qovetu. Yaq tiqa mambe matev-te, izuizu kha soqaqape-té giabenø-veém, neka yaqyaq-a mivi betē-etoam.

²⁵ Ndigu unimanqatin manqat, Mbumbukiam-qa yaq-te, gè-ivøvém, khavozam manqat vømbø-paevem. Ndigu gigiap mba mbovizáp, Mbumbukiam

bukiam gekhakheinam, neka taqa iz ndimbō-ēqāwāt. Geté Mbumbukiam, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam, ndigu vizupáv. Geté teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

²⁶ Mbumbukiam zita gi:wuowem, yaq ndego sègezø-iváv. Ndigu mivi matev, sà tiabiti-matønumít, av ekezan ndi:qovetu. Sakheis nøme, nøkenøkem matev eqeieqei, gè-ivøvém. Yaq izu sakheis mambe matev ndøgoatún.

²⁷ Yaq até anganá-ya, ezoqa nøme, nøkenøkem matev eqeieqei, gè-ivøvém, sakheis namba. Yaq tiqa poev, ndøgo ekeza mbøni mokho-te ande gøinam me ndøwageap, angana nøme-té qanø-okhoatún, yaq ndigu izu angana mambe matev vøgoatun. Ta mokho-te ndøgo, ndigu mivi-qape ndø-ndapemín. Ndøgo tiqa matev-qá yaq-fiá.

²⁸ Ndigu ezoqam, gèzømbo-qasí:v. Mbumbukiam-qa yaq-te matavapøteáv. Yaq Mbumbukiam ndigu tiqa matavap soqøsoqa-té genøziváz. Matev sá tiabegó ndøgo, eqeieqei mbain ndøgo.

²⁹ Ndigu tiqa mokho-te, manqa-zapazapa vinivinimba gèmøzø-tøtøvøyám. Ezoqa soqaqape-te abam matev, neka gigiap qovetu matev, neka ezoqa ngenøgim matev, neka ova matev, neka ezoqa pakhapakha khaneam matev, neka nøfee matev, neka khavozam matev, neka ka awam matev, ndigu khàpe zømbe-khouwév. Ndigu manqa ndøgeve:matún,

³⁰ neka manqat soqøsoqa vømanqatatun.

Ndigu Mbumbukiam gèsanqawé. Ezoqa nøme gèvøozotatún neka ekeza mokho-mba vøe-khambuvupatun neka ekeza kha vø-eqatatun. Ndigu manqa-zapazapa nøme matanam-qa ndøvawatún. Neka ndigu evøndipakha-qa manqat pøpøvumáv.

³¹ Ndigu matavap eqeieqei mbaín. Manqa mbusa giveemin, yaq ndigu matev gonemáv, av gi:-einimin. Ndigu kuku matev mbaín neka tanakh matev mbaín, ezoqa nøme-te.

³² Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, “Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo gigoatun, ndigu bèpakhaéz.” Ndigu nqanek manqat møndæzøté. Geté manqa-zapazapa sègegoatún. Geté ta-mbá mbá ndøgo, ekezan manqa-zapazapa ndimatanam. Ndigu até ezoqa nømé-a, zita zøtøpazét. Matev āv tiní-matønumát.

2

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam matev eqeieqei

¹ Qo gekha ezoqam, ezoqa nøme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo kopømba mbaín toqo-matavupat, av nqægo, qo qakezan, manqa-zapa mbaín. Zapa ndøgo, matev nøme, taqa yaq-te, qo ezoqa nøme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo qakezan mòqogooatún, av ndigu ndi:matanam. Yaq até qó-a, manqa-zapa-ús.

² Ni mizi:nøtén, Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia ndetawat, ndigu matev soqøsoqa ndimatanam, ndøgo eqeieqei.

³ Yaq ge qô, ndoqo-matavap, qo qakezan matev av ndoqote-matanam, av ezoqa nøme-te manqat ndoqote-møvøyam, yaq qo Mbumbukiam-qa yaq-fia taev-te, ndoqóvuaq? Av taoká. Qóvuaqák.

⁴ Neka ge qô, Mbumbukiam-qa kuku matev kandambaqape neka tanøtanakh matev neka aiyaiyav matev qo-te, geqambó-qasi:v? Neka qo qeiviáv, av nqægo, Mbumbukiam qo teqa kuku matev mokho-te, qambuqan-qa ndeqago.

⁵ Geté qo ùni qote-føgakhæq neka gèqambo-qasí:v, toqoqambuq. Yaq ta matev mokho-te, qo Mbumbukiam-qa qaqa, qo-te ndømbogo, qòkhouwevtét. Yaq ndego, ta khøuwa-te ndøgo, teqa qaqa tøndovea, qo-te yaq-fia āv tenétá. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape tinøqeivím ndøgo, teqa manqa ovøyam matev eqeieqeí.

⁶ Mbumbukiam ezoqa ewaqape, yaq-fia āv tezømbé-etoám, av ndigu ndi:matanam.

⁷ Ti-te ndigu, matev eqeieqeí matanam-te bazaføgakh ndi-asøzu, neka yage qanimav-qape-qa ndivawe, Mbumbukiam namba, neka megemege-te ndo:go, iz akhae kandambaqape neka khandi vaev mbain ndape-qa ndigu, ti-te ndigu, Mbumbukiam khandi miavmiav zó-etoám.

⁸ Geté ti-te ndigu, ekeza kha mba ndi:qeivi neka unimanqatin manqat ndisanqawe neka matev soqøsoqa ndimbopaev, Mbumbukiam qaqa zøgó neka yaq-fia vótā.

⁹ Ezoqa ewaqape, ndigu manqa-zapazapa ndi-matanam, vini-v-qape neka mbøni vaev matev

zǫfakhanám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a.

¹⁰ Geté ti-te ndigu, matev eqeieqei ndimatanam, Mbumbukiam yage qanimav-qape neka iz akhae matev neka sambí matev zǫ-etoám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a.

¹¹ Zapa ndǫgo, Mbumbukiam, ndego manqa ovøyam ezoqam eqeieqei. Ndegó ambá av nqægo, yaq-mbā genǫwavn̄n.

¹² Matev av nqægo: Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat mbain ndigu neka manqa-zapa ndimatanam, ndigu gésoqoéz, oskiá ndǫgo, guguna manqat mbain ndigu. Neka gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndǫzǫgo neka manqa-zapa ndimatanam, yaq Mbumbukiam ekeza guguna manqat mbópáev. Yaq yaq-fia āv tezǫmbé-etoám.

¹³ Zapa ndǫgo, Mbumbukiam-qa bǫi-te, ndaføyamba ambā ndígu tǫgu, teqa guguna manqat sa ndiyoge. Geté ndaføyamba ndígu tǫgú, teqa guguna manqat ndimbopaev.

¹⁴ Bawan vini-ak, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat mbain. Geté ndigu ezoqa nǫme, matev sège-matǫnumatún, av guguna manqat ndæmanqate. Zapa ndǫgo, oskiá ndǫgo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat zǫtezateav ndǫgo, ndigu guguna manqat ndǫzǫgǫ, tiqa mokho-te.

¹⁵ Tiqa matev ni āv qaninǫmánd nqægo: Mbumbukiam-qa guguna manqat, tiqa mbǫni-té qanu-peawáp. Manqa-zapa gigoatun, yaq ekeza matavap ndǫgo, soqǫsoqa me:zæbín. Geté matev

eqeieqei gigoatun, ekeza matavap ndøgo, ezoqa eqeieqei vøezæbin.

¹⁶ Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape-te, bavokhó qandó-fakhán, ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Yesu Keliso-qa mokho-te, ezoqam-qa matev tegevea, khonoam-te ndimatnam. Manqat Mbomambaqape, no ezoqa nqate-zømesim, āv tøne-manqaté.

Zu ezoqam-qa yaq-te, ndigu Mozes-qa guguna manqat ndimbopaev

¹⁷ Gebâ qo, Zu ezoqam, qo Mozes-qa guguna manqat-te ndoqoto-taqa neka Mbumbukiam-qa yaq-te ndoqote-khambuvap?

¹⁸ Qo Mbumbukiam-qa poev mðqote-qatéq, neka qo mðqote-qatéq, gekha matēv ndøgo, eqeieqei. Zapa ndøgo, qo Mozes-qa guguna manqat, mðndæ-qamákh.

¹⁹ Qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo bøi waev mbain ezoqam-gí ituza ezoqám neka tiqá waév, ndigu bøivun-te ndiyage.

²⁰ Neka qo ndoqo-matavap, qo matavap mbain ezoqam-gí ovøyam ezoqám neka qo zøtezat mbain ezoqam-gí nømendim ezoqám. Qo Mozes-qa guguna manqat nandaqago, yaq qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo matev ate ndægo mðqote-qatéq neka unimanqatin manqat ate ndægo ndaqâgó.

²¹ Ge qô, ezoqa nøme ndoqote-zømesim, qo qakeza nømendim matev toqombó-paev? Qo ezoqa ndoqozø-manqate av nqægo, “Ndø-aqðnám,” gebâ qakezan, moqó-aqonumatun?

²² Neka qo ezoqa nøme ndoqo-guguza av nqægo, “Nøkenøkem matev ndøngi:wát,” gebâ qakezan, nøkenøkem matev moqó-ngi:tatun? Neka qo tae khøwuiap ndoqo-sanqawe, gê, qo tae khøwuiap khoev-te, taqa gigiap fia kandakanda moqó-aqonumatun?

²³ Qo āv qoqote-khambuváp nqægo, “Ni Mbumbukiam-qa guguna manqat nqanígú.” Geté qo sòqo-møkuimatún, neka ta mokho-te, Mbumbukiam-qa iz voqō-voain.

²⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Zo Zu ezoqam zapayá, bawan vini-ak, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat.”

²⁵ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat toqombo-pavat, yaq qoqa ngusum kepøtøzat matev, mokho-ús. Geté toqonqawa, qo andé ngusum kepøtøzateav ezoqam me qote:gó.

²⁶ Bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain. Geté ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat timbopavat, yaq Mbumbukiam ndigu andé ngusu qogøzat ezoqam me me:zæzá.

²⁷ Ndigu bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain ndigu, gete Mbumbukiam-qa guguna manqat sa ndimbopaev, ndigu qo Zu ezoqam, manqa-zapa-us mé:qæq, qo ngusu qogøzat matev nandaqago neka guguna manqat uni ndoqote-qateqat, gete qoqo-møkuiatun.

²⁸ Zu ezoqam-anim, ambá ndêgo, ndego ngusum-te ndego, neka tegi ngusum vøkepøtøzem.

²⁹ Geté Zu ezoqam-anim ndêgo, ndego ekeza mbøni-te Zu ezoqam ndego. Neka unimanqatin

ngusu qogøzat matev, ambá ndøgo, ezoqam-qa kha-te gigoatun, av Mozes-qa guguna manqat nqæpeawap. Geté unimanqatin ngusu qogøzat matev ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova, ezoqam-qa mbøni-te gegoatun. Ezoqam av ngi:gu, ambá av nqægo, iz akhae matev ezoqam-tē gi-upøgimatūn, geté ndigu iz akhae matev, Mbumbukiam-té gi-upøgimatūn.

3

Matev ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, tego, ndego ndømatanám

¹Av tægoat ndægo, av qate-peaumavun. Yaq gê, ndøgo qanimáv, Zu ezoqam ndoqogo? Neka ngusu qogøzat matev mokho tøgo?

²Nðgo qanimav-qapé neka mokho kandambá. Bugukhokhof nqáne: Mbumbukiam ekeza manqat, Zu ezoqam-qá zenda-té genøvé.

³Unimanqatín, Zu ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat paeveáv. Geté, zô ndozo-matavap? Mbumbukiam ndigu gezø-ein, av nqægo, “Zo nogi ezoqām,” yaq gê, ndego ekeza manqat ndøsanqawe?

⁴Av taoká. Mbumbukiam unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Ezoqam ambá ndækhavozám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Mbumbúkiam! Ezoqa ndøqeivím, av nqægo:

Manqat ndøgo, qo ndoqo-manqate,
ndaføyamba-qapé.

Ezoqa qo manqa ovøyam-te vee-qa teqago, yaq qo ndòqopitáv.

Zapa ndøgo, qo unimanqatin ezoqám.”

⁵ Niqa manqa-zapazapa mokho-te, ezoqa tiqeivat av nqægo, Mbumbukiam ekezan, matev eqeieqei-qapē, yaq gē, ni áv khazí-einīm? Gē, ezoqa nøme-qa manqat unimanqatín, ndigu ndimanqate, av nqægo, ndøgo eqeieqei mbā, Mbumbukiam ni-te yaq-fia teta, niqa manqa-zapazapa zapaya?

⁶ Av taoká. Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qapē. Teqa manqa ovøyam amba soqain tøgonin, yaq gē, ndego manqei-qape ezoqa ate ndi:gu-qa manqa ovøyam áv kené-ewāg?

⁷ Ezoqa nøme, āv gini-manqatatún nqægo, “Noqa meakha manqat mokho-te, ezoqa tiqeivat, av nqægo, Mbumbukiam ndego vini, ndego unimanqatin manqat mba ndømanqatē, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa iz tø-eqatat, yaq gekha zapâ, no Mbumbukiam manqa-zapa-us tenæmbat?”

⁸ Neka ezoqa nøme ndimanqate, “Manqa-zapazapa, sà bizigú. Yaq matev eqeieqei tåbetønde-wáv.” Ezoqa nøme, ni-te manqat āv gini-møvøét nqægo: Ni ezoqam āv tøti-zømesím. Geté ndøgo meakha manqát. Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia eqeieqei ndótá, ndigu ni-te manqat av nqægo ndimøvøet.

Ezoqa kopo eqeieqei mbain, Mbumbukiam-qa bøi-te

⁹ Yaq ndakin áv khané:go? Ni Zu ezoqam, bawan vini-ak tizí-løvuzá? Áv taoká. No zo mòte-zømesimavún, av nqægo, Zu ezoqam neka bawan vini-ak, manqa-zapazapa-qa mokho-te, kopømbá sugumu:gú.

¹⁰ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo:
“Ezoqa eqeieqei kopo mbaín.

Unime:-mbaín.

¹¹ Ezoqa matavap loloakh-us kopo mbaín.

Neka ezoqa kopo mbaín,

ndego Mbumbukiam-qa poev gone-qa ndem-bogo.

¹² Ezoqa ewaqape,

Mbumbukiam zitá gini-wuowém.

Ndigu sùgumu-soqoéz.

Ezoqa kopo, matev eqeieqei gonemáv. Mbaín.

¹³ Tiqa manqa-nqa,

andé manqei-pakha ozap mboqogeap me me:gó.

Tiqa tou,

meakha manqat me:manqaté.

Tiqa manqat,

andé wazeam soqaqape-gi khayam me me:gó.

¹⁴ Tiqa manqa-nqa-te,

manqat soqøsoqa neka ezoqa ngenøgim matev, møndømø-tøtøvøyám.

¹⁵ Ndigu ezoqa nøme,

pakhapakha nakhamas-té ginø-khanæmatún.

¹⁶ Ndigu ande āv kinī-okhoatun,

3:9 3:9 Lom 1:18-2:24; 3:23 **3:10 3:10-12** Psa 14:1-3; 53:1-3

3:13 3:13 Psa 5:9; 140:3 **3:14 3:14** Psa 10:7 **3:15 3:15-17** Isa

59:7-8

ezoqa gèngiæzotatún
neka potonam matev v̄ōz̄ø-etoumatun.

17 Ezoqa n̄ome namba, sambite ande āv khoqoté-
yagāt,

ndigu z̄øtezateáv.

18 Neka ndigu Mbumbukiam-te,
m̄øe mbaín.”

19 Ni m̄izi:n̄otén, Mozes-qa guguna manqat ate
ndægo, ti-té t̄on̄ø-manqaté, ndigu guguna manqat
mokho-te ndu:gu. Yaq ezoqa ewaqape, manqat
t̄iabitikhout̄vém, neka manqei-qape ezoqam ate
ndi:gu t̄iabitimat̄vémém, av nqægo, ni ezoqa
ewaqape, manqa-zapazapa-ús, Mbumbukiam-qa
b̄øi-te.

20 Guguna manqat toqombo-pavat, ta mokho-
te ndøgo, ezoqa kop̄ømba mbaín, Mbumbukiam-
qa b̄øi-te ti-ndaf̄øyamba-ez. Geté guguna manqat,
niqa manqa-zapazapa mba me:v̄ond̄ózú.

*Ni Mbumbukiam-qa b̄øi-te, ndøgo tizi-
ndaf̄øyamba-én, Yesu tizi-unimanqatinim*

21 Geté ndakin, Mbumbukiam-qa matev
equeieqei-qape, taqa yaq-te Mbumbukiam-qa
Manqat ndæmanqate neka tegi manqa vevezam
ezoqam gi:manqatam, m̄andoveá. Ndøgo ambá
av nqægo, Mozes-qā guguna manqat mokho-tē
qandoveā.

22 Yaq gekha ezoqām ndigu, Yesu Keliso ndi-
unimanqatinat, Mbumbukiam equeieqei mé:zæb.

Ezoqa ewaqape kopó. Vinivinimba mbaín.

23 Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqa-zapazapa-
ús. Ni z̄ibus̄øt̄vém, matev, av Mbumbukiam

qambøe-pøovam. Yaq ni ambá av nqægo, Mbumbukiam-qā waev-tē qazu:yagē.

²⁴ Mbumbukiam kuku kandambá ni-te. Yaq Yesu ni genqovotan, ta zapaya ndøgo, ndego ni eqeieqei me:næmb. Yaq-mbá segegó.

²⁵ Mbumbukiam, Yesu niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndokhofotáv. Kopømba ande av søvakha gigiap ndi:gu, tenénaním, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam giløvusumatun, yaq Mbumbukiam-qa qaqa vøe-navøém, ni-te. Yaq ni teqa bøi-te ndøgo tizi:-ndaføyamba-én, ni tizi-unimanqatinim, av nqægo, Yesu-qa kouk ni zapayā qanewā. Mbumbukiam nqanek matev tenegó ndøgo: Ni gí:nømand, av nqægo, teqa matev eqeieqei-qapé. Ndego ezoqa yaq-fia nqosøgeap nakhamas-te etopøteáv, tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndigu bugukhokhof gimatønumam, Yesu fakhaneav qagoam.

²⁶ Zapa ndøgo, ndego aiyaiyav matev ezoqám. Mbumbukiam ni ndakin khøuwa-te, teqa matev eqeieqei-qape, ta mokho-te nqáneq gini-nømendím: Ndego Mbumbukiam eqeieqei-qape, ni eqeieqei ndøgo tenénæmb, ni Yesu tizi-unimanqatinim.

²⁷ Av tægoat ndægo, yaq gê, ni kopømbâ nqazi-khambuvap? Av taoká. Kopømba mbaín! Zapa ndøgo. Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, ambá ta zapaya ndøgo, tizi:-ndaføyamba-én, Mozes-qa guna manqat nqazimbo-paev. Geté ni Mbumbukiam eqeieqei sa ndøgo tininæná, ni nqazi-unimanqatinat.

²⁸ Ni ndakin āv qazi:qeiví nqægo: Ezoqa Mbumbukiam-qa b̄oi-te nqáneq giní-ndaf̄oyamba-éz, Yesu ti-unimanqatinim. Taoká ndøgo, Mozes-qa guguna manqat timbopavat.

²⁹ Gèmbō-mataváp. Gê, Mbumbukiam ndego Zu ezoqam-gê Mbumbukiam yakhapùs? Neka ndego bawan vini-ak-gê Mbumbukiâm mbà? Av taoká. Ndego até bawan vini-ak-gé Mbumbukiám.

³⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam kopo sate ndégo. Ndego ezoqa eqeieqei nqáneq genézæb, ndigu Yesu ti-unimanqatinim, Zu ezoqam nekā bawan vini-ak.

³¹ Yaq gê, ni Yesu nqazi-unimanqatinat, Mozes-qa guguna manqat khokho manqat zívewe? Av taoká. Geté ni āv qazi-unimanqatinát nqægo: Manqat ndøgo ndøpeawap, unimanqatín.

4

Mbumbukiam Eibleem, eqeieqei ta zapaya nqáneq geneveó, ndego gè-unimanqatín

¹ Ni qaziqevim av nqægo, ni Mbumbukiam-qa b̄oi-te, niqa unimanqatin matev mokho-te tizi-ndaf̄oyamba-en, yaq gê, nigi bawan-ge atanakha-zapa Eibleem-qa yaq-te, gekha manqat zí-einim? Ndego áv kené-ndaf̄oyamba-ev?

² Eibleem Mbumbukiam-qa b̄oi-te, amba ekeza matev matanam-te te:-ndaf̄oyamba-evin, yaq ndego kopømbá, ambá ge:khambuvimín. Geté ndego kopømba mbáin, Mbumbukiam-qa megemege-te te:khambuvupat. Zapa ndøgo, ndego ambá av nqægo, matev-qape ndømatanām.

³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó.”

⁴ Gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, yaq-fia ndø-upøgimāt, ndøgo kuku matév mbá. Zapa ndøgo, ndego fia-qa ndøsasaeát.

⁵ Geté gekha ezoqām ndego, matev-qase goneav tøgoat, gete te-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam, eqeieqei tiqa unimanqatin matev zapayā genēveō, ndego Mbumbukiam-qa bøi-te gé:-ndaføyamba-év.

⁶ Deivid ndøgo tene-manqatám, av ge:-ein nqægo: Gekha ezoqām ndego, sasae goneav qagoam, gete Mbumbukiam ndego ndaføyamba teveo, ndego kopømbá, khanakhanákh. Sams mbuk mokho-te, ndego āv gene-peawám nqægo:

⁷ “Ezoqa ndigu Mbumbukiam-qa Manqat gimøkuimam,
yaq ndego tiqa manqa-zapazapa sa qambøe-
navøem neka vøtok,
ndigu ezoqa kopømbá, khanakhanákh.”

⁸ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego,
Evezøza teqa manqa-zapazapa sekemba
matavapøteav ndøgo,
ndego kopømbá, khanakhanákh.”

⁹ Gê, nqanek khanakhanakh, Deivid ge:manqatam, tiqa mba ndígù, Zu ezoqam? Av taoká. Ndøgo até tiqa ndigú-a, bawan vini-ak, ndigu ngusum qogøzatav ndigu. Ni āv qazi:qeivím

nqægo: Mbumbukiam Eibleem ndaføyamba-qape, teqa unimanqatin zapayá geneveó.

¹⁰ Yaq gê, ndego Eibleem eqeieqei gekha khaiya-tē genéveo? Ta khøuwa-te ndøgo, ndego ngusum é-møndømbó-kepøtøzem, ó, taqā zita-tē ginømbō-kepøtøzem? Nqáe! Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Eibleem eqeieqei geveo, ndego ngusum naqá kepøtøzateáv.

¹¹ Yaq Eibleem vaev-te ngusum gimbo-kepøtøzem, ndøgo andé khakhatáp av nqægo, Mbumbukiam ndego teqa unimanqatin matev zapaya, eqeieqei é-møndæveó, ndego ngusum kepøtøzateav gegoam. Yaq av nqægo, Eibleem møndø-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu ndi-unimanqatinat, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te vø-ndaføyamba-ez. Ndego até tigí atanakha-zapá, ndigu ngusum qogøzateav ndigu.

¹² Eibleem até Zu ezoqám-a, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo, møndø-tigí-atanakha-zapa-év. Geté ndego ambá ta zapaya ndøgo, tene-tigí-atanakha-zapa-ēv, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo. Av taoká. Geté ndøgo tene-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu teqa matev ndimbopaev neka ndi-unimanqatinat, av ndego ge:-unimanqatintam, ndego ngusum kepøtøzateav qagoam.

Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam geve, tiqa ndigu, ndi-unimanqatinat

¹³ Mbumbukiam Eibleem neka tegi zi, manqa mbusa āv gezømbevé nqægo, “Manqei-qape zoqá.”

Geté ndego ambá ta zapaya ndógo tezømbevē, Eibleem guguna manqat gembopavam. Geté ndego Mbumbukiam, gè-unimanqatin, yaq teqa bøi-te vøe-ndaføyamba-ev. Yaq Mbumbukiam, ndego nqanek manqa mbusa, ta zapaya ndógo tembøevé.

¹⁴ Ezoqa nqanek Mbumbukiam-qa manqa mbusa amba guguna manqat paev matev mokho-te tindapem̄in, yaq unimanqatin matev, mokho ambá mbain̄. Yaq até ta manqa mbusá-ya, Mbumbukiam Eibleem-te geve, mokho ambá mbain̄.

¹⁵ Mozes-qa guguna manqat, kopømba mbain̄ tønitøke. Zapa ndógo, toqonqawa, yaq Mbumbukiam-qá qaqa qóqeív. Geté nqanek guguna manqat amba mbain̄ tøgonin, yaq ambá kopømba mbain̄, toqonqawa.

¹⁶ Yaq nakémbá, matev ndógo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, ni unimanqatin matev mokho-té qazinø-ndapét. Mbumbukiam-qá kuku matev mokho-té. Ndego matev ni Eibleem-gi zi ate nqazi:gu, giní-etoám. Ndego ambá ti-mba ndigu tezø-etoám, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te ndu:gu. Geté ndego ni ate nqazi:gu giní-etoám, ni nqazi-unimanqatinat, av Eibleem ge-unimanqatintam. Zapa ndógo, Eibleem ni ezoqa ate nqazi:gu, nqazi-unimanqatinat, nigí atanakha-zapá.

¹⁷ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat-te, ndego Eibleem av gembøe-eín nqægo, “No qo bawan kopoav-gé atanakha-zapa nøvé.”

Mbumbukiam-qa bøi-te, Eibleem bawan kopoav-gé atanakha-zapá. Yaq Eibleem Mbumbukiam-qa manqat, gè-unimanqatín. Zapa ndógo, ndego møndæ-otév, Mbumbukiam, ndego bazaføgakh-qapé. Ndego kopømbaqapé, løvøte ezoqam segé-khandí:z neka gekha matēv ndógo, mbain ndógo, manqat vø-eín, yaq segēfakhān.

¹⁸ Eibleem khàpumu-lawaqape-év, neka zas khape vøe-ngæpuka-ev, nakhei tizøfakhaz. Geté ndego sège-unimanqatín, neka Mbumbukiam-te, āv genetawám nqægo: Ndego nakhasam ndømbo-etoám, yaq ndego bawabawan kopoav-gé atanakha-zapa ndógoát, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve te-te, gembo-ein, “Qogi qazi av tinigoát. Kopoav-qapí.”

¹⁹ Ta khøuwa-te ndógo, Eibleem-qa viav, ambá andled vømøndapin. Ndego kha é-møndømbøe-bøí. Neka Sæla-qa kha até kopó. Kopømba mbain nakhei tizøfakhaz. Eibleem møndæ-otév. Geté ndego sège-unimanqatintám. Teqa unimanqatin matev, khapelavøqase navøepøteáv, Mbumbukiam-te.

²⁰ Ndego manqa qavotøpøteáv, Mbumbukiam-qa manqa mbusa-qa yaq-te. Geté teqa unimanqatin nøme mba mbøe-khouwevtát, neka ta mokho-te ndógo, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatam.

²¹ Ndego matavap é-møndo:vé av nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé, matev ndømatanám, av manqa mbusa gembøeve.

²² Yaq Mbumbukiam, Eibleem teqa unimanqatin matev zapaya, ndaføyamba-qape me:veó.

²³ Nqanek manqat, Mbumbukiam-qa Manqat-te nqapeawap, ambá av nqægo, Eibleem-qa mba ndøpeawāp.

²⁴ Geté ndøgo, até ni nonqó-a, sùgumu-peawáp. Até ní-a, Mbumbukiam eqeieqei mí:næmb, ni ndego nqazi-unimanqatinat, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v, nigí Evezøza.

²⁵ Mbumbukiam Yesu niqa manqa-zapazapa zapayá, ezoqam-qa zenda-te geve, gilaem. Neka ndego løvøte-te nqáneq gene-khandi:v: Ni zí:ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te.

5

Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb

¹ Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb, ni qazi-unimanqatinim, yaq ni ndakin sambí, Mbumbukiam namba. Nigi Evezøza Yesu Keliso mokho-té qando-fakhán.

² Ndego ni, unimanqatin matev mokho-te, nakhoa nimboqoá, Mbumbukiam-qa kuku matev-te vizimø-fakhan. Yaq ni ndakin ta kuku matev-té qaziyagé. Yaq ni khanakhanákh. Zapa ndøgo, ni tizio-taná ndøgo: Ni yage qanimav-qape zíndapém, Mbumbukiam namba.

³ Geté ni khanakhanakh ta-mbá taoká ndøgo, ma nqazimbøe-keoge. Geté ni até viniv matev mokho-té-a, khanakhanákh. Zapa ndøgo, ni mizi:nøtén, viniv matev mokho-te, ni baza nimbí-føgákh.

⁴ Yaq bazaføgakh-us toqoyat, qo qóbøiaqák, khamasim matev tøndo-okhoat. Yaq ta bazaføgakh-us waniap matev mokho-te, Mbumbukiam-te vintønat matev ndófakhán.

⁵ Nqanek vintønat matev, Mbumbukiam-te, ni ambá av nqægo, mivi nī-etoám. Zapa ndógo, ni Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape ni-etoám, neka te mokho-te kuku matev vønī-etoam. Ndego teqa kuku matev, andé ibøkha me mu:qóuz, niqa mbøni-te.

⁶ Ni bugukhokhof manqa-zapa-té qazu:goám, neka kopømba mbaín, vizífakhán. Geté oskiá ndógo, ni bugukhokhof Mbumbukiam qazisanqawam, Keliso khøuwa eqeieqei-te, niqa é-møndønáním.

⁷ Ezoqa ambá génanimák, ezoqa eqeieqei-qa. Eisa, ezoqa nøme eqeieqei-qape tegoat, ezoqa pembøé-náním, penømakhaya?

⁸ Geté Mbumbukiam ni äv gininømánd nqægo: Teqa kuku matev kandambá ni-te. Zapa ndógo, Keliso niqa ndógo tenø-náním, ni manqa-zapa-te zua qazu:goam.

⁹ Ni Yesu-qa kouk qazi:-ndaføyamba-en, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni te mokho-te ndízi-khandí:n neka Mbumbukiam-qa qaqa zíqeivimák.

¹⁰ Ni bugukhokhof Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam zigoám. Geté tege yo-qa løvøte mokho-te, ni nqawa mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba. Ni ndakin Mbumbukiam namba nqawa qazi-tøkuanem, neka tege yo, løvøte-te gekhandi:v, ni nøme mba zionøtén, Mbumbukiam ni gékhandí:n.

11 Geté ni ta-mbá taoká ndøgo, khanakhanākh, matev tizimbøe-kewagat. Geté até ndakín-a, ni khanakhanákh, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, nigi Evezøza Yesu Keliso mokho-te, ni mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba.

Løvøte, Adam mokho-té qando-fakhán, neka khandi, Keliso mokho-te vøndō-fakhan

12 Manqa-zapa, ezoqa kopo mokho-té qando-oé, manqei-qape-te, neka teqa manqa-zapa mokho-te, løvøte vøndō-oe.* Yaq løvøte, ezoqa ewaqape-té qando-panqavøém. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape manqa-zapazapa sùgumu-goát.

13 Mozes-qa guguna manqat mbain qagoam, manqa-zapazapa até gegoám, nqanek manqei-qape-te. Geté unimanqatín, khafeap mbain tøgoat, yaq ezoqa kopømba mbaín, timøkuimat, vø-manqa-zapa-us-ëv.

14 Geté até ta khøuwa-té-a, Adam-qa khøuwa-te atema Mozes-qa khøuwa-te, ezoqa løvøte matev zømbo-kawaevtám. Unimanqatín. Ndigu Mbumbukiam-qa khafeap nqawateáv, av Adam ge:nqawa. Geté até ndigú-a, manqa-zapazapa ndøgoám, yaq vøpakhaetam.

Adam andé Keliso-gé nqovønqova me:goám, ndego vaev-te gefakhan.

15 Geté Adam-qa manqa-zapa neka Mbumbukiam-qa matev, ndøgo ni yaq-mba gini-etoam, ùnime:-vinivinimbá. Zapa ndøgo, ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, Adam, ezoqa

5:12 5:12 Gen 3:6; Lom 6:23
Adám. 5:13 5:13 Lom 4:15

* 5:12 5:12 Ngenek ezoqa kopo,

kopoav gèpakhaetát. Geté ezoqa kopo nøme-qa mokho-te, Yesu Keliso, Mbumbukiam ezoqa kopoav, kuku matev zø-etoám. Yaq ta etoam matev ndøgo, ùnime:-løvuám, ndego ezoqa kopo nøme-qa manqa-zapa.

¹⁶ Neka vinivinimba nøme ndømbôgó, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni yaq-mba ndini-etoam neka yaq ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa. Ndegø ezoqam-qa manqa-zapa kopo mokho-te, yaq-fia nqosøgeap matev ndøfakhán. Geté Mbumbukiam, teqa kuku matev mokho-te, ni eqeieqei mi:næmb, ni manqa-zapazapa kopoav-qape qazi-matønumam.

¹⁷ Ni løvøte qanimbo-kawaev, ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni Mbumbukiam-qa kuku matev uni kandambaqape-in qazindapem neka Mbumbukiam-qa bøi-te vizí-ndaføyamba-en, ni zíyagát, Yesu Keliso mokho-te, neka te namba vizimú-kawaën.

¹⁸ Matev av nqægo: Ndegø ezoqa kopo, Adam, manqa-zapa gego, yaq ezoqa ewaqape, yaq-fia sùgumu-ndapém. Løvøté. Yaq ndakin matev até kopó. Ndegø ezoqa kopo, Keliso, matev eqeieqei kopo gego, niqa genanim, yaq ni sízimu-ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka mi-avmiav vizíyagát.

¹⁹ Ezoqa kopo Mbumbukiam-qa manqat gesanqao, yaq ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopoáv, sùgumu-manqa-zapa-us-éz. Yaq matev ate kopó. Ezoqa kopo nøme, Mbumbukiam-qa manqat

o-mba go:ndap, yaq ezoqa kopoáv, sugumú-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²⁰ Mbumbukiam ni Mozes-qa guguna manqat ndógo tinimbi-etoám: Ni nøme mba tàbizi:nøtén, av nqægo, ni manqa-zapazapa kandambá qazigoam. Geté ezoqam-qa manqa-zapazapa qazø-khouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev nøme mba mo:khouwév.

²¹ Matev nqáneq qanefakhán: Av ni manqa-zapa qanimbo-kawaevtat, yaq ni vizi-pakhaentat, yaq ndakin Mbumbukiam-qá kuku matev binimbo-kawaevtét, ni Mbumbukiam-qa bøi-te bizimí-ndaføyamba-en, yaq Yesu Keliso mokho-te, nigí Evezøza, khandi miavmiav vizimø-ndapēm.

6

*Ni pakhaenát, manqa-zapa-te
Geté Keliso mokho-te, ni yage ndakinak zindapēm*

¹ Niqa manqa-zapazapa tøkhouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwév, yaq gê, ni áv khazí:-einim? Gê, ni manqa-zapazapa sekemba sizigoát, yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwevtét?

² Av taoká. Ni pakhaenát, manqa-zapa-te. Yaq kopømba mbain, manqa-zapa mokho-te sekemba tiziyagat.

³ Gê, zo møzøté-zøtez? Ni ibøkha iz qazindapem, neka Keliso Yesu namba vizi:-tøkuanem, ni até teqá løvøte-té-a, sizimu-ón.

⁴ Ni ibøkha iz qazindapem, ni Keliso namba s̄izimu-pakhaén, neka te namba, manqei-pakha-te v̄o-ondam. Yesu genanim, yaq Tat-qa bazaføgakh-qape-te nqawa v̄økhandi:v, yaq matev até kopó: Ni te namba qazi-pakhaen, yaq ni ndakin khandi ndakinak-té qabizi-yagé.

⁵ Unimanqatin! Ni Keliso namba qazi-tøkuanem, ndego genanim, yaq ni āv tizimí-khandí:n, av ndego ge:khandi:v.

⁶ Ni m̄izi:n̄ótén, niqa awenege yage matev, tae mutui-té gin̄o-tókém, Keliso namba, v̄ōnanim. Nqanek matev t̄ōnegó ndógo: Manqa-zapa, bazaføgakh sekemba gembógoák, niqa kha mokho-te. Yaq ni sekemba ginimbó-kawaevaták.

⁷ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, gipakhaez̄in, ndigu manqa-zapa sekemba gez̄ombó-kawaevaták.

⁸ Ni Keliso namba sa qazimu-pakhaen, ni āv qazi-unimanqatinát nqægo: Ni até sizimú-yagát, te namba.

⁹ Ni m̄izi:n̄ótén, Keliso l̄ov̄ote-te gendo-khandi:v, ndego nqawa génanimák. L̄ov̄ote ndógo, bazaføgakh n̄ome mbaín, t̄omb̄oe-kawaev.

¹⁰ Keliso genanim, kopo mba me:naním, manqa-zapa-qa bazaføgakh v̄o-khoutav. Yaq ndakin ndeyage, ndego Mbumbukiam-qa ndoyagé.

¹¹ Yaq matev até kopó. Zo z̄okeza yage-qa yaq-te, āv qamb̄oe-mataváp: Manqa-zapa gone-te, ni l̄ov̄ote ezoqám. Geté ni Mbumbukiam-qa ziyagé, Keliso Yesu mokho-te.

12 Yaq nakémbá, manqa-zapa zoqa manqei-qape kha bezømbo-kawàéév, yaq kha-qa poev soqøsoqa zombó-paevēm.

13 Zoqa kha vinivinimba nandøzø-bunuzupit, matev eqeieqei mbain-te ndønqonqotøvnē, manqa-zapa matanam-te. Geté zøkeza kha, Mbumbukiam-té qazonø-nqonqotavát. Gèmbomataváp! Zo mòzo-pakhaéz. Geté ndakin mòzo-khandí:z. Neka zoqa kha ate ndægo, matev eqeieqei matanam nonqo begó, Mbumbukiam-te.

14 Yaq manqa-zapa zo gezømbó-kawaevák. Zapa ndógo, zo ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat mokho-tē qazotu:gū. Geté zo Mbumbukiam-qá kuku matev-té qazotu:gú.

Ni matev eqeieqei-gi sasae ezoqam bizigu

15 Ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te sekemba goneav nqazigu, gete Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te nqazu:gu, yaq gê, ni manqa-zapazapa sizígoāt? Av taoká!

16 Ge zó, møzøté-zøtez? Zo zøkeza kha ezoqa nøme tozombo-etømem, sasae gone nonqo, neka teqa manqat o-mba tozombøe-ndapat, yaq zo ndòzo-tegí-sasae-ezoqam-éz. Yaq matev até kopó. Zo zøkeza kha manqa-zapa-te tozo-etømem, zo manqa-zapa-gé sasae ezoqám. Geté taqa yaq-fia, løvøté. Geté zo zøkeza kha Mbumbukiam tozombo-etømem, teqa manqat o-mba tozombøe-ndapat, yaq zo ndòzo-ezoqa-ndaføyamba-éz.

17 No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, bugukhokhof qagoam, zo manqa-zapa

mokho-té qazotugoám. Geté zo Mbumbukiam-qa manqat qazoyogem, gi:zømesimam, yaq zo tiqa manqat o-mba zozømbø-ndáp. Neka zo āv tøzøte-yagé.

18 Zo manqa-zapa mokho-te qazotugoam neka ande sasae ezoqam me qazømbøe-goam, Mbumbukiam zo møndø-nqovotáz, zo vozøfakhaz. Yaq zo ndakin mòzo-matev-eqeieqei-gí-sasae-ezoqam-éz.

19 No nqanek yaya nqæ-etæet, zapa ndógo: Zo sasae ezoqam-qa yaq-te, møzøte-zøté. Geté Mbumbukiam-qa matev-qa yaq-te, føgákh tøzøte-zøtez. Av zo bugukhokhof, zoqa kha manqa-zapazapa sa qazombo-nqonqotavam, matev soqøsoqa vinivinimba vozø-matønumam-a, guguna manqat vozø-møkuimam, yaq guguna manqat møkuiam matev nøme mba qø:khøwev, zo ndakin zoqa kha matev eqeieqei mbonqonqotøvé. Yaq zoqa matev āv tønégóát, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev.

20 Zo bugukhokhof manqa-zapa mokho-te qazotugoam, zo matev eqeieqei kawaevateáv.

21 Zo manqa-zapazapa vinivinimba qazomatønumam, taqa yaq-te zo ndakin mivi ndozogo, yaq gê, ta manqa-zapazapa ndøgo, áv khazømbé-tøkeat? Ndøgo zo tøkeáv. Geté taqa qavøiwat, løvøté.

22 Geté zo mözofakház, manqa-zapa mokho-te qazotugoam. Yaq zo ndakin, Mbumbukiam-qá mokho-té qazotu-yagé, vozø-tegi-sasae-ezoqam-éz. Taqa qavøiwat nqáne: Zo ndakin āv qazøte-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev, neka khandi miavmiav vozomø-ndapēm.

²³ Zapa ndógo, manqa-zapa-qa yaq-fia, lɔvɔté. Geté Mbumbukiam-qa etoam matev, ndógo ni yaq-mba ndini-etoam, ndógo khandi miavmiáv. Keliso Yesu mokho-té qazindapé, ndego nigi Evezøza.

7

Ni ambá av nqãgo, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, sekembã suzu:gũ

¹ Nɔfuap! Zo Mozes-qa guguna manqat qazøte-zøtez, yaq gê, zo møzøté-zøtez? Khafeap, ezoqa sa ndógo tømboé-kawaevtát, ndego teyagat. Geté ndego tenanim, yaq khafeap sekemba gembøé-kawaevaták.

² Khamasim, sævam anganeam tumboyagat, yaq ndugu anganeám namba mé:tøkuatát. Geté zivis tembonanim, ndugu segéfakhán, ta khafeap mokho-te ndógo, gu:goam.

³ Zivis sekemba temboyagat, yaq sævam anganeam nøme tundaf, khafeap ndógo, ndugu nøkenøkem ngi:wat ezoqam mé:vewát. Geté zivis tembonanim, yaq ndugu nøkenøkem khafeap mokho-te gu:goam, ndakin mbaín. Kopømbaqapé, anganeam nøme tundaf. Ndugu nøkenøkem khafeap génqawayák.

⁴ Nɔfuap! Zo-te matev até kopó. Keliso genanim, yaq zo søzøtumu-pakhaéz, te namba. Yaq Mozes-qa guguna manqat, zo sekemba kawaevateáv. Zo ndakin tege ndégo tozogó, ndego lɔvøte-te gesuzam. Yaq niqa yage-te, mokho binimbí-fakhan, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

⁵ Ni manqei-qape matev-te qaziyagam, yaq Mozes-qa guguna manqat mokho-te, poev soqøsoqa ninøzøgimám, neka niqa kha manqa-zapazapa-te vø-itiat. Geté taqa qavøiwat, løvøté.

⁶ Ni bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat mokho-te qazu:goam, ni ndakin mizifakhán. Ni pakhaenát, ta matev-te ndøgo, ni qageanotam. Yaq matev neka sasae ndøgo, ndakin nqazimatanam, ndøgo ambá av nqægo, av bugukhokhof qazi:goam, khafeap vinivinimba qazimbo-pavat. Geté matev ndakinak, Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té qazinø-matønumít.

Mbumbukiam-qa guguna manqat, manqa-zapazapa ndovevezám

⁷ Yaq gê, ni áv khazí:-einim? Gê, Mozes-qa guguna manqat, manqa-zapa-ús? Av taoká. Mozes-qa guguna manqat mbain tøgonin, yaq no ambá nøténøtenák, gekha matēv ndøgo, manqa-zapa-us. Khamasim. No ezoqam-qa gigiap qovetu matev-qa yaq-te, ambá nøténøtenák, Mozes-qa guguna manqat einiav tøgonin, “Qo ezoqa nøme-qa gigiap me:qovètū.”

⁸ Mozes-qa guguna manqat, ambá av nqægo, manqa-zapazapa-ús. Geté ta guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndøqeív, no ezoqam-qa gigiap qovetu matev vinivinimba-te vø-itumb. Guguna manqat mbain tøgonin, yaq manqa-zapazapa, bazaføgakh ambá mbain.

⁹ Bugukhokhof qagoam, no Mozes-qa guguna manqat nøtenateav qagoam, no sæyagám. Geté

no guguna manqat qatenøten, yaq no āv qate-matøvé m nqægo: No manqa-zapa-ús.

¹⁰ Yaq no andé nønaním. Yaq no āv qate-matøvé m nqægo: Guguna manqat ndøgo, no amba khandi tønø-etoamin, no løvøte nø-etoám.

¹¹ Guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndøqeív, no vøtumbam-a, vølavamb.

¹² Geté unimanqatin. Guguna manqat, Mbumbukiam-té qandowáv, neka manqat ate ndægo nqøu-peawap, ndaføyamba-qapé neka eqeieqeí neka mbomambaqapé.

¹³ Av tægoat ndægo, yaq gê, nqanek manqat qanimav-qape, løvøte-té qanø-itumb? Av taoká. Geté ndøgo noqá manqa-zapá, løvøte-te qa-itumb. Manqa-zapa, guguna manqat mbomambaqape ndæ-otán, neka løvøte vøfakhan. Nqanek tønefakhán ndøgo: No Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, āv tabate-qeiví, av nqægo, manqa-zapa ndøgo, ùnime:-soqá.

Mbumbukiam-qa guguna manqat yakhapus, kopømba mbain tønitøke, ni matev eqeieqeí tizigoat

¹⁴ Ni mizi:nøtén, av nqægo: Mozes-qa guguna manqat, Mbumbukiam-gé Nqova-té qandofakhán. Geté no manqei-qape ezoqám. No manqa-zapa mokho-té qatu:gú. Neka no manqa-zapazapa-gé sasae ezoqám.

¹⁵ No mokho qeivupáv, matev qægoatun. Matev eqeieqeí ndøgo, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté matev soqøsoqa ndøgo, no ndønømbø-qasi:v, no sægoatún.

16 No matev qægoatun, no poeveav ndøgo, tægo, yaq no mðe-unimanqatinín, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv.

17 Yaq nakémbá, matev soqøsoqa qægoatun, no ambá av nqægo, nøkezan nogoatūn. Geté manqazapa ndøgoatún, no mokho-te nqøugu.

18 No mðtenøtén, noqa manqei-qape kha mokho-te, matev eqeieqei-qase mbaín. Zapa ndøgo, matev eqeieqei, no gone-qa nogó. Geté kopømba mbaín tæmatanam.

19 Matev eqeieqei, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté, no matev soqøsoqa nogoatún, ndøgo no poeveav ndøgo, tægo.

20 No matev qægoatun, no poeveav ndøgo, tæmatanam, yaq ndøgo nó mbá, matev qæmatønumatun. Geté ndøgo, manqazapa ndøgoatún, no mokho-te nqøugu.

21 Yaq no nøkezan-qa yaq-te, āv qateqeiví nqægo: No matev eqeieqei gone-qa nogó. Geté matev ndøgo, no qæmatønumatun, soqáin.

22 Noqa mbøni mokho-te, no khanakhanákh, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te.

23 Geté matev ndøgo, noqa kha mokho-te nqæqeivi, viní. Noqa matavap mokho-te, no mðtenøtén, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv, neka no paev-qa nogó. Geté ta matev ndøgo, noqa matavap mokho-te nqøugu, neka ta matev ndøgo, noqa kha mokho-te nqøugu, ndøgo izuizu ndønøfeáp. Neka manqazapa ndøgo, noqa kha mokho-te nqøugu, no andé ndimbula ezoqa me me:geanoát.

²⁴ No soqaqape-té qægó. No gekha ezoqām nótøkē, noqa kha løvøte-te nqa-itumbit?

²⁵ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Noge tøke ezoqam, Yesu Kelisó. Nígí Evezøzá.

No mokho-te, matev av nqægo: Noqa matavap mokho-te, no matev eqeieqei gone-qa nogó, av Mbumbukiam-qa guguna manqat ndæmanqate. Geté noqa manqei-qape kha mokho-te, no manqa-zapazapa gone-qa nogó.

8

Yage ndakinak, Nqova Mbomambaqape mokho-te

¹ Yaq ndakin, gekha ezoqām ndigu, Keliso Yesu mokho-te ndu:gu, Mbumbukiam ti-te ndigu yaq-fia gétayák.

² Zapa ndógo, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh, ndógo Keliso Yesu mokho-te, khandi ndøni-etoam, møndø-nqovotáq, qo manqa-zapa-qa bazaføgakh mokho-te qoqotugoam, ndógo løvøte-te qa-ituqabat.

³ Mozes-qa guguna manqat, ambá gini-tøkeín. Geté kopømba mbain. Zapa ndógo, niqa matev, manqa-zapazapa-ús. Geté matev ndógo, guguna manqat kopømba mbain qagoam, tømatanam, Mbumbukiam ndømatanám. Ndego ekeza Yo ndokhofotáv. Ngenek, teqa kha até kopó, av ni manqa-zapazapa-us ezoqam nqazi:gu. Yaq Mbumbukiam, ezoqam-qa manqa-zapazapa, te-te ndégo tenøvé, neka niqa manqa-zapazapa-qa yaq-fia, te-te vøta.

4 Mbumbukiam tenegó ndógo: Ni manqei-qape ezoqam-qa matev qazi-ivøvem, neka Nqova Mbomambaqape-qa matev nqazimbo-paev, ni matev eqeieqei zigoát, av guguna manqat ndæmanqate.

5 Nqáe! Gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matev ndimbopaev, ndigu manqei-qape ezoqam-qá matev mba mbomataváp. Geté gekha ezoqām ndigu, Nqova Mbomambaqape-qa matev ndimbopaev, ndigu ndógo timbo-mataváp, av Nqova Mbomambaqape ndømbøe-poev.

6 Manqei-qape, ezoqam-qa matavap tønøzeinaqavem, taqa qavøiwat, løvøté. Geté Nqova Mbomambaqape tenøzeinaqavem, taqa qavøiwat, khandí neka sambí.

7 Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndøzø-nøzøgim, ndigu Mbumbukiam-gí qaqa ezoqám. Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba upøgimáv. Neka unimanqatín. Ndigu kopømba mbaín, teqa manqat o-mba timbøe-ndapat.

8 Gekha ezoqām ndego, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndømbo-nøzøgimit, te-te ndego, Mbumbukiam kopømba mbaín, khanakhanakh tømbo goat.

9 Geté, zo viní. Zo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matev zønøzøgimít. Geté zo Nqova Mbomambaqape zønøzøgimít, av ndego unimanqatin zo mokho-te ndu:yage. Geté gekha ezoqām ndego, Keliso-ge Nqova mbain ndego, ndego Keliso-gé mbá.

¹⁰ Zoqa kha gènaním, manqa-zapa zapaya. Geté Keliso zo mokho-te tegoat, yaq zo mòzo-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka Nqova Mbomambaqape vozōndafem, yaq ndego khandi vøzø-etoam.

¹¹ Mbumbukiam, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v, tege Nqova zo mokho-te tu:yagat, yaq ndego Mbumbukiam, Keliso løvøte-te gekhandi:v, até zoqá khá-ya tønanim, khandi mbó-etoám, tege Nqova mokho-te, ndego zo mokho-te ndu:yage.

¹² Nøfuap! Av tægoat ndægo, Nqova Mbo-mambaqape ni mokho-te ngu:yage, yaq ni matev eqeieqei-té qabizi-yagé, ambá ndøgo, av niqa manqei-qape matev ni nøzøgim-qa ndøgo.

¹³ Zapa ndøgo, zo kha-qa poev-te tozoyagat, zo ndòzo-pakhaéz. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, zoqa kha-qa poev tozolaem, yaq zo zóyagét.

¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-ge Nqova ndezø-nøzøgim, ndigu Mbumbukiam-gí nakheís.

¹⁵ Zapa ndøgo, Nqova ndego, Mbumbukiam zo gezø-etoam, ndego ambá av nqægo, zo gevøozō, kopømba ande av kawakawa-za, tigi yaq-fia mbain sasae ezoqam ndivøozoat, yaq zo nqawa møe matev-tē qazōyagāt. Av taoká. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, mòzo-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz. Yaq ni ndakin kopømbaqapé, Mbumbukiam, Tat Tat-qa sizimbó-akhaemát.

¹⁶ Mbumbukiam-ge Nqova neka nigí nqova

møndø-tøkuaném. Sùgumu-unimanqatinát, av nqægo: Ni Mbumbukiam-gí nakheís.

¹⁷ Ni Mbumbukiam-gi nakheis nqazigu, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni nonqo genøza, zíndapém. Ni Kelisó namba sizimú-ndapém. Ni viniv tizi-eqatat, av Keliso ge:-eqatat, yaq ni yage qanimav-qape sizimú-ndapém, te namba.

Yage qanimav-qape-qa yaq-te, ni tizindapem

¹⁸ No āv qate-mataváp nqægo: Viniv ndøgo, ni ndakin nqazi-eqatet, khapémbá, yage qanimav-qape namba toqote-khamas, Mbumbukiam ni vaev-te tinindu-veaz.

¹⁹ Unimanqatín. Gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, oskia mo:qozáp. Gò-etáp. Taqá tønno-keogé ndøgo, Mbumbukiam ekeza nakheis tendo-veataz, ndigu yage qanimav-qape-te vømó-ōz.

²⁰ Ibugukhokhof, Mbumbukiam gigiap ate nqægo gekhakheinam, ndøgo eqeieqei-qapé. Geté vaev-te, matev gè-enénd, yaq gigiap vøsoqøsoqoam.* Ndøgo ambá av nqægo, ekeza poēv, qasoqa. Geté Mbumbukiam ndømatanám. Yaq ndakin gigiap ate nqægo, tonotawé ndøgo:

²¹ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, gekhakheinam, ndøgo ndakin ande ndimbula mokho-te nqøugu neka vøsoqøsoqoam, vaev-te génqovóz neka matev qanimav-qape suguzumbú-etoám, Mbumbukiam-gi nakheis namba.

8:20 8:20 Gen 3:17-19 * **8:20 8:20** Matev ndøgo tøn-enénd, Adam neka Iv Mbumbukiam-qa manqat unimanqatin-teav qagoam neka teqa khafeap vønqaonem. **8:21 8:21** Isa 11:6-9

²² Ni m̄zi:n̄tén: Até ndakín-a, gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, nqosøgeap-té qagó. Yaq ande av sævam nduigu, tui-ova, nqosøgeap tumbo-ewag, gè:-esevemét.

²³ Geté gigiap mbá mbá, ndø-esevemet. Geté até ní-a, oskiá ndøgo, ni Nqova Mbomambaqape qazindafem, kopømba ande av mbusa me ndæløvøyat, ndøgo Mbumbukiam vaev-te teni-etoam, ni zĩ-esevemét. Ni ta khøuwa-qa ndøgo tizio-endupít, Mbumbukiam ni tegi nakheis te-upono neka kha ndakinak vizindapēm.

²⁴ Ni m̄zi-khandí:n. Geté matev ndøgo, Mbumbukiam ni ginimbi-ein, tini-etoam, ni ndakin kopømba mbaín, tiziqeivim. Geté ni tizio-taná ndøgo: Matev ndøfakhán. Unimanqatín. Matev toqoqeiv, yaq qo oskia qotó-taqabaták, av nqægo, ndøfakhán. Gè, matev tøfakhan, yaq ezoqa tégo, ndego zua ndo:tawe av nqægo, matev ndøfakhán?

²⁵ Ni nqazio-tana av nqægo, matev ndøfakhán, ndøgo fakhaneav ndøgo, yaq ni até sizimbøé-kewagát. Kopømba mbaín tøni-ewez.

²⁶ Ni sa nqazi-esevemet neka bazaføgakh mbain nqazigu, Nqova Mbomambaqape, ḡni-tøkeín. Ni zĩ:n̄tenák, egeieqei āv khazí:-guligulimāt. Gekha manqāt zĩ-einīm? Yaq Nqova Mbomambaqape ndøvi:mát, Mbumbukiam-te, niqa yaq-te. Esevem-ús.

²⁷ Yaq Mbumbukiam, ndego ezoqam-qa mbøni mokho-te ndeqeivi, ndego Nqova-qa matavap mōndæ-otév. Zapa ndøgo, Nqova Mbumbukiam-gi nakheis-qa yaq-te ndemboviam, ndego teqá

poev mbopáev.

²⁸ Ni mǐzi:nøtén. Ezoqa ndigu, Mbumbukiam-te poev ndøzøgo, gekha matēv ndøgo, tøzøfakhan, ndigu mokho eqeieqei segezø-fakhán. Ezoqam ndígu, Mbumbukiam gezø-akha, av ndego ge:pøoa.

²⁹ Mbumbukiam ndigu é-møndæ-otév, neka vøvevesam. Yaq ndigu áv tiabiti:gú, av ekeza Yo nde:go. Yaq ngenek yo-khøuwa ndøgoát, neka emekheis kopov vømbógoát.

³⁰ Ndigu ezoqam, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, ndigu møndøzø-akhá. Yaq ndigu gezø-akha, ndego eqeieqei me:zæb. Yaq ndigu eqeieqei ge:zæb, ndego yage qanimav-qape zø-etoám.

Gekha matēv ndøgo, tøni-fakhanumat, ndøgo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono

³¹ Yaq ndakin, ni áv khazí-einím, taqa yaq-te, ni qazi-qeivavun? Manqat nqáneq: Mbumbukiam ni namba te:goat, yaq gê, ezoqa kopømbâ, ni titokhonan? Kopømba mbaín.

³² Gê, ndego ekeza Yo keaevateav qagoam, gete sa gendo-nqonqotav, ni zapaya, yaq ndego ni giní-tøkeák, gekha matev nøme-te? Av taoká. Ndego yaq-mbá segení-tøkeát.

³³ Neka gê, ezoqa kopømbâ, ndigu soqøsoqa tizæb, ndigu Mbumbukiam gevevesam? Kopømba mbaín. Ndigu, Mbumbukiam ekezan eqeieqei me:zæb.

³⁴ Neka gê, ezoqa kopømbâ, tiqa yaq-te ti-einim av nqægo, ndigu yaq-fia nqosøgeap ndøqeivím.

Av taoká. Zapa ndógo, Keliso Yesu ekezan ndønaním, ti zapaya. Geté ta-mbá taoká ndøgo. Ndego møndø-khandí:v. Yaq ndego ndakin Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geqomát neka ni zapaya vømbō-vi:matun.

³⁵ Av tægoat ndægo, yaq gê, ezoqá o matev kopømbâ, ni Keliso-qa kuku matev-te tøqatono? Gê, ni matev føgakh-qape, o potonam matev, o ngiænoat matev, o ifin, o ndabua mbain, o fofogeap, o pakhapakha khaneam matev ndøqatono? Av taoká. Kopømba mbaín.

³⁶ Unimanqatín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo,

“Qo zapaya, khøuwa kopoáv,
ni ezoqa løvøte-te ambam-qa nigú.
Ndigu ni sip søvakha gigiap me:næná,
ndigu zitøge-qa ndizøgo.”

³⁷ Geté ta matev ate ndægo, qani-fakhanumatun, ni Keliso mokho-te, ndego ni-te kuku ndømbogo, ùni zi:pitavét.

³⁸ No møtenøtén. Gekha matēv ndøgo, ni-te tøfakhanumit, ndøgo kopømba mbaín, ni Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono. Até løvøté-a, neka até khandí-a, neka até enzol ezoqám-a, neka até nqova soqøsoqá-ya, neka até ndøgó-a, ndakin yage-te o megemege-te tøni-fakhanumit, neka gekha gigiap bazaføgakh-ūs ndøgo, kopømba mbaín, ni tøqatono.

³⁹ Neka gekha gigiap ndøgo, ova nqo:go o mokho-te nqøugu, neka gekha gigiap nømē manqei-qape-te nqago, ndøgo kopømba mbaín, ni Mbumbukiam-

qa kuku matev-te t̄oqatono, ndego ni Keliso Yesu mokho-te gini-etoam, nigi Evezøza.

9

Pol-qa tanakh, ekeza ezoqam-qa yaq-te, Izlael ezoqam, ndigu Yesu unimanqatinteav ndigu

¹ Manqat n̄ome, no ndakin nq̄æmanqate, unimanqatín. Keliso-qá megemege-té qato-manqaté. No n̄oté-khavozamá. Neka até Nq̄ova Mbomambaqapé-a, ndego no mokho-te ngu:gu, s̄ugumu-unimanqatinát, noqa manqat.

² No mb̄oni vaev neka tanakh kandambá nq̄anøgo. Yaq ndøgo kopømba mbain, t̄onavøem.

³ No n̄okeza ezoqam n̄ote-manqaté, Izlael ezoqam. No ndigu Keliso namba t̄okuat-qa n̄ozøgó. No amba Keliso-te n̄ozøneav t̄ogonin, te-te v̄øe-qatanin, yaq no Mbumbukiam amba soqain-te v̄øvein, matev av nq̄ægo, nogi ezoqam amba t̄ozø-t̄okein, ndigu Keliso namba tit̄okuanemin, yaq no-te ambá kopømbá.

⁴ Ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám. Ndego ekeza nakheis ndígu tenezæb, neka teqa bazaføgakh neka waev v̄ozø-vevezam, neka ti namba, teqa poev v̄ø-unimanqatintam, neka teqa guguna manqat v̄ozø-etoam, neka guliguli matev eqeieqei v̄øezømas, neka manqa mbusa v̄ozøve.

⁵ Ezoqam ndígu, tigi atanakha-zapazapa-za Mbumbukiam gevevesam. Keliso ge-ezoqam-ev, ndego Izlael ezoqam ndøqán. Ndego Keliso, Mbumbukiám. Gigiap ate nq̄ægo teqá mokho-té qanu:gu. Teqa iz miavmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Mbumbukiam ezoqa āv kenē-vevesam

⁶ Unimanqatín, Izlael ezoqa kopoáv, ndigu unimanqatinteáv, Yesu-qa yaq-te. Geté kopømba mbaín, ta zapaya ndøgo, toqo-matavupat av nqægo, Mbumbukiam-qa manqa mbusa ti-te, sège-navøēm. Av taoká. Geté Izlael ezoqam ate ndígú mbá, ndigu uni Izlael-ezoqam-in.

⁷ Eibleem-qa yaq-te, matev até kopó: Ambá ndígu, ezoqa ewaqape, ndigu Eibleem gemanazam, ndigu uni tegi zi-ín. Geté uni tegi zi-in sati ndígu, tege yo Aezek gemanazam. Zapa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem āv gembøe-eín nqægo, “Qogi qazi iz, ti-mba ndígu títapém, qoge yo Aezek-gi nakheis.”

⁸ Nqanek ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam-gi nakheis, ambá ndígu tigū, ndigu ezoqam-qa kouk-te gindu-fakhaz. Geté Mbumbukiam Eibleem-gi zi ndígu tenezæzá, tiqa yaq-te ndigu, manqa mbusa geve.

⁹ Mbumbukiam Eibleem-te, taqa yaq-te manqa mbusa geve, ndego āv gembøe-eín nqægo, “Viav nøme, no nqawa ndøtøndonáv, khøuwa kopo-te. Yaq qogu sævam, Sæla, nakhasam anganeam é-ndømbøe-fakhán.”

¹⁰ Yaq nigi atanakha-zapa Aezek-gi nakhei menas-qa yaq-te, Isao neka Zekop, matev até kopó, ndigu tegu zas Lebeka-te gimøfakhaz.

¹¹⁻¹² Ndigu qaqaengeap qazaneav qagoam neka matev eqeieqei o matev soqain goneav vøgoam,

Mbumbukiam kopo nøme é-møndø-veatáv. Mbumbukiam Lebeka āv gembøe-eín nqægo, “Zapikia eveqase mokho-té gunú:goát.” Nqanek matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam ezoqa ndevevesam, ndego ambá ta zapaya ndøgo tenevevesām, gekha matēv ndøgo, ezoqa gegoatun, geté ndego ekeza poev-te mbá genø-vevesumatún.

¹³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No Zekop, nømbøe-khafuatám. Geté Isao, gènømbo-qasi:vám.”

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam tanakh gone-qa ndembogo, ndego segembógó

¹⁴ Av tægoat ndægo, Mbumbukiam ezoqa nøme tevevesam neka ezoqa nøme vevesupøteav vøgoāt, yaq gē, ni áv khazí:-einím? Gē, Mbumbukiam-qa matev eqeieqéí mbà? Av taoká.

¹⁵ Taqa yaq-te, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, noqa tanakh matev vøndøze-qa nqæmbogo, nō sæmbó-vøndáz. Neka gekha ezoqām ndego, no kuku matev etoam-qa nqæmbogo, nō sæmbó-etoám.”

¹⁶ Matev ambá av nqægo, ezoqam-qā poev-tē o ezoqam-qā matev-tē qanotawē. Geté Mbumbukiam-qá tanakh matev-té qanotawé.

¹⁷ Yaq nakémbá, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam Felo gembo-ein, ndego Izip ezoqam-ge kawa, “No qo kawa, ta zapaya ndøgo tøte-veatáq: No qo mokho-te, ezoqa noqa bazaføgakh sôté-zømesimát, neka noqa iz manqei-qape-te ate nqægo vøvøndavēt.”

18 Ni āv qazi:qeivím nqægo: Mbumbukiam ezoqa nøme, tanakh gone-qa ndembogo, yaq segembógó. Yaq tømbo-pøovat, ezoqa nøme-qa matavap tøføgakh, yaq até ndøgó-a, segembógó.

19 Eisa, taqa yaq-te ezoqa kopo, áv gepøté-ein penømakhaya, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapâ, Mbumbukiam ezoqam-te yaq-fia teta, teqa matev-qa yaq-te? Nakhoa mbaín, teqa poev namba toqote-nøfeipat.”

20 Geté, gëmbo-mataváp. Qo gekha ezoqâm, Mbumbukiam teqa matev-qa yaq-te toqombosinaz. Gê, ganda pot kopømbâ, te-te ndego gekhakheinam, tømbo-ein, av nqægo, “Gekha zapâ, no av qoqote-khakheinømbem nqægo?” Kopømba mbaín!

21 Ndego ezoqam, ganda pot gekhakheinu-matun, ndego yakhapús, gekha pot ndøkhaheinām. Poev tømbogoat, ganda kopo-qapi-te, pot nøme egeiegei-qape neka pot nøme khokho-qape tekhakheinam, ndego yakhapús.

22 Mbumbukiam-qa matev até kopó. Ndego ezoqa teqa qaqa zømesim-qa zøgoám, ndigu tiso-qoez. Ndigu tiabiti-zøtéz: Mbumbukiam ndego bazaføgakh-qapé. Geté ndego até aiyav matev zøgoám, oskiá ndøgo, ndego ti-te qaqa qambo-goam.

23 Neka ndigu, Mbumbukiam tanakh ndømbogo ti-te, gé:zømás, av nqægo, teqa waev neka bazaføgakh kandambá tantáv. Ndigu tenézømás, ndigu ibugukhokhof go:khakheinøvem, teqa waev neka bazaføgakh tiqeivim.

24 Ndigu ezoqam, ní. Ndego ni Zu bawan-ak mokho-te mbá mbá, geté até bawan vini-ak mokho-té-a, sègenimbu-akhá.

25 Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te ndøgo, tege manqa vevezam ezoqam Ozea gepeawam, Mbumbukiam bawan vini-ak-qa yaq-te, āv gene-eín nqægo,

“No ndigu bawan ezoqam,
nogi ezoqam goneav qagoam,
nogi bawan ezoqam nøtézáëb.

Neka ta bawan ndøgo, no kuku goneav qanøgoam,
no ndigu nogi kuku ezoqam vøtézáëb.

26 Neka ta manqei-te ndøgo,
Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqa gezø-ein,
‘Zo nogi ezoqām mbā,’

ndego ndigu āv genézæb nqægo:

Mbumbukiam khandi miavak-gí nakheís.”

27 Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, Izlael ezoqam-qa yaq-te, āv gene-akhá nqægo,

“Izlael ezoqam kopoav-qapí.

Andé ndivind me me:gó, ndøgeg-te ndisingi-tavet.

Geté ndigu ezoqa khapímbá tikhandi:z.

28 Zapa ndøgo, matev ndøgo, Evezøza ibugukhokhof ge-ein, tego,
ndego nakhamas-té genógó, ezoqa vøngiæzo,
ta manqei-te ndøgo, ma ndi:yage.”

29 Taqa yaq-te, Aezaya bugukhokhof manqat nøme āv gene-eín nqægo,

“Evezøza Bazaføgakh-qape,

nigi atanakha-zapazapa-za nøme amba
khandi:zateav tøgonin,
yaq ndakin ni é-ndizi-soqoenín, kopømba
ande av Sodom neka Gomola taon qatua.”

*Izrael ezoqam-qa yaq-te, ndigu unimanqatin-
teav qagoam*

³⁰ Av tægoat ndægo, Mbumbukiam Zu ezoqam
gevevesam, yaq gê, ni áv khazí:-einím? Manqat
nqáneq: Unimanqatín. Bawan vini-ak ambá
av nqægo, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei-
qa ndøgoám. Geté Mbumbukiam ndigu
eqeieqei me:zæb. Zapa ndøgo, ndigu møndø-
unimanqatiním.

³¹ Geté Izrael ezoqam, ndigu bazaføgakh gi-
asazat, Mozes-qa guguna manqat pæv mokho-te,
amba Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ezin,
ndigu ndaføyamba matev qeiviáv.

³² Yaq gekha zapâ, ndigu qeiviav ndøgo?
Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te,
eqeieqei ekeza matev matanam mokho-te gone-
qa ndøgoám, ambá ndøgo, gi-unimanqatinim,
av nqægo, Yesu ezoqa khandi:zat-qa gigeavun.
Yaq ndigu andé nandi me:khaosám, nandi ndigu,
ezoqa gi:khaosumatun.

³³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, áv
qane-peawáp nqægo,

“Nqáé! No Zayon manqei-te,

nandi nózáv.

Nandi nginik,

ezoqa ndøkhaosumát, vø-o:atāt.

Geté gekha ezoqām ndego,

nginik nandi te-unimanqatintat,
ndego mivi gégoák.”

10

¹ Nófuap! Noqa poev kandambaqape nqáneq: Zu ezoqam møe-mbá sa bekhandí:z. Nø Mbumbukiam-te oskia no-akhaematún, tiqa yaq-te.

² No zo āv qate-unimanqatinát nqægo: Ndigu bazaføgakh ndø-asazét. Mbumbukiam-qa matev gone-qa ndøgó. Geté ndigu nakhoa eqeieqei zøtezateáv.

³ Ndigu Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qa yaq-te, mokho ndapeáv. Yaq ndigu teqa bøi-te, eqeieqei ekeza mokho-mba gone-qa ndøgó. Yaq nakémbá, ndigu ekeza kha, Mbumbukiam-qa mokho-te veeáv. Neka ndigu Mbumbukiam takeáv, ndigu eqeieqei tezæb, av ekeza poev ndægo.

⁴ Keliso Mozes-qa guguna manqat, møndøtók. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego Mbumbukiam eqeieqei mé:veó.

Gekha ezoqām ndego, Yesu nde-unimanqatinat, Mbumbukiam ndøkhandí:v

⁵ Guguna manqat mokho-te eqeieqei gone-qa yaq-te, Mozes āv gene-peawám nqægo, “Gekha ezoqām ndego, guguna manqat ndembopaev, ndego ndøyagét.”

⁶ Geté ndigu ezoqam, Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndøgo gi-ndaføyamba-ez, gi-unimanqatinim, ndigu āv gini-manqaté nqægo:

Kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndóqavíg, yan-te, Keliso tendondaf?” Zapa ndógo, Keliso møndø-visavún.

⁷ Neka kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndóvís, løvøte ezoqam-qa manqei mokho-te, Keliso vøndóndāf?” Zapa ndógo, Keliso løvøte-te møndø-khandí:v.

⁸ Neka kopømba mbaín, vini toqoqav. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Teqa Manqat qoqá avønin-té qagó. Qoqa manqa-nqa-té qagó neka qoqa mbøni mokho-té qanu:gu.” Nqanek manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te nqæmanqate, nqáneq, ni ezoqa nqati-zømesim.

⁹ Qo qakeza tou toqote-ein, av nqægo, “Yesu ndego Èvezøzā,” neka mbøni mokho-te voqó-unimanqatín, av nqægo, Mbumbukiam Yesu møndø-khandí:v løvøte-te, yaq qo ndòqo-khandí:q.

¹⁰ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, teqa mbøni mokho-te nde-unimanqatinat, ndego géndaføyamba-év, Mbumbukiam-qa bøi-te. Neka gekha ezoqām ndego, teqa tou-te ndemanqate, av nqægo, “No nò-unimanqatināt,” ndego ndøkhandí:v.

¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ngenek nde-unimanqatinat, ndego mivi gégoák.”

¹² Yaq ndógo, vinivinimba mbaín, yaq Zu ezoqam-a, yaq bawan vini-ak. Ni ezoqam ate nqazi:gu, Èvezøza kopo nimbigú. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndimbo-akhayam, ndego matev

eqeieqei-qape zømatønumát.

¹³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, Evezøza tøke-qa tembo-akha, ndego ndøkhandí:v.”

¹⁴ Geté unimanqatín, ndigu te-te áv kiní-akhaemāt, ndigu unimanqatinteav tøgoat? Neka áv kiní-unimanqatinim, teqa yaq-te yogeav tøgoat? Neka áv kiní-ewagāt, ezoqam mbain tigoat, ndigu Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat?

¹⁵ Neka ndigu ezoqa nøme, Manqat Mbomambaqape áv kiní-zømesimāt, ezoqa ndigu khofotøzateav tigoat? Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ndøgo qanimav-qapé, ezoqam ndigeav, Manqat Mbomambaqape ndindapav.”

¹⁶ Geté unimanqatín. Izlael ezoqa ewaqapé mbá, Manqat Mbomambaqape gi-unimanqatinim. Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, møndø-eín, “Evézøza! Niqa manqat, gekha ezoqām ndø-unimanqatinim?”

¹⁷ Ni āv qazi:qeivím nqægo: Unimanqatin matev, manqat yoge mokho-té qando-okhó. Neka manqat ndøgo, ezoqa ndiyoge, Keliso-qá manqat-té qando-fakhaté.

¹⁸ Yaq gē, ndigu Izlael ezoqam, Manqat Mbomambaqape møndøyogem? Møndøyogém. Tiqa yaq-te ndigu, ezoqa Manqat Mbomambaqape ndi:zømesim, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Tiqa manqa wag, manqei-qape ate nqægo
sùgumu-panqavøemát.

Neka tiqa manqat, manqei-qape vaev até
vømøkhanaz.”

¹⁹ Neka bevap nøme nqáneek: Gê, Izlael ezoqam, manqa mokho møndømbó-ndapem? Ndigu møndømbo-ndapém. Geté ndigu unimanqatin-teáv. Taqa yaq-te, Mozes bugukhokhof äv gene-peawám nqægo,

“Mbumbukiam ge-ein:

Zo Zu bawan-ak,
zo nogí ezoqám.

Geté no bawan vini-ak, ndigu iz mbain ndigu,
nøkhatób.

Yaq zo ova zómanqatát.

No qaqa nøzølwáz, ti namba.

Ndigu zøtezat mbaín, Mbumbukiam-qa
yaq-te.

„Geté ndigu teqa manqat ndøndapém.”

²⁰ Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, taqa yaq-te, manqat nøme äv gene-eín nqægo,

“Mbumbukiam ge-ein:

No ndígu tinømendám,
ndigu no vaweav qagoam.

Neka:

No ti-te ndígu tæmøfakhán,
ndigu noqa yaq-te bevøpøteav qagoam.”

²¹ Geté Izlael ezoqam-qa yaq-te, Aezaya äv gene-peawám nqægo,

“Mbumbukiam ge-ein: Khøuwa ge-okhoam, no zenda nõzø-visiám. Geté ndigu gèsapi:zát neka noqa manqat ndinqāgīm.”

11

Izrael ezoqam mokho-te, ezoqa andé khapĩmbá, ndi-unimanqatinat

¹ Gê, Mbumbukiam, ekeza ezoqam, Izrael-ak, møndó-sanqab? Av taoká. Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv. Até nó-a. No Izrael ezoqám, Eibleem-gé zeó, neka no Benzamin kh-agua bawan-ák.

² Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv, ndigu nupøkhan mba gevevesam. Gê, zo Mbumbukiam-qa Manqat møzøté-zøtez, ndøgo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Ilaiza, ekeza ezoqam qaqa gezøgoam, Izrael-ak? Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-te āv geneviám nqægo,

³ “Evézøza! Qogi manqa vevezam ezoqam, gèzitág, neka lou-qasis ndøgo, ma søvakha gigiap giløvusumam qo-te, vømøkuim. No nakhapús sege-nøuvøném. Yaq ndigu ndakin até nó-a, løvømbe-qa ndøgó.”

⁴ Yaq Mbumbukiam gekha manqāt mbóqavøiu? Av gembøe-qavøiú nqægo, “Av taoká. Qo ambá av nqægo, qakhapus sege-qouvøqēm. Nogi angana seven taosen nõme ndígú. Até ndigú-a, ndigu Bal-te, ndego khape mbumbukiam, man-azap møkuiáv.”

⁵ Até ndakin khøuwa-té-a, ezoqa nõme ndígú, Izrael bawan mokho-te, ndigu Mbumbukiam ekeza kuku matev-te gevevesam.

⁶ Mbumbukiam ndigu ekeza kuku matev-té genø-vevesám, ambá ta zapaya ndøgo, av ndigu matev gi:matønumam. Mbumbukiam, ndigu amba ta zapaya ndøgo tevevesamin, av ndigu matev gi:matønumam, yaq teqa kuku matev, ambá uni-manqatin kuku matév mbá.

⁷ Matev av nqægo: Matev ndøgo, Izrael ezoqam bazaføgakh gi-asøzam, amba tiqeivimin, ndigu qeiviáv. Geté ndígu tiqeivím, Mbumbukiam ekeza gevevesam. Geté ndigu ezoqa nõme, gèføgakhæz.

⁸ Taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Mbumbukiam ndigu andé venanqei bazapos-qape me zømbe-etoám.

Yaq tiqa bøi kopømba mbaín ti:kewagat
neka tiqa gea kopømba mbaín ti:ewagat.

Matev av nqægo sègemá, atema ndakin.”

⁹ Ti-te ndigu, matev ndøgo tøfakhán, av Deivid Mbumbukiam-te, tegi qaqa ezoqam-qa yaq-te ge:viam. Ndego āv gene-eín nqægo,

“Ndigu lou-qasis-te, lou tilogat,

yaq timatavupat av nqægo, matev-qase
gini-fakhanāk,

ndøgo bèzø-ká

neka bemøzø-voe, betēndapem,

neka bezø-køi-ez, bemø-khaosam.

Nqanek tiqá manqa-zapazapa-qá yaq-fiá.

¹⁰ Tiqa bøi waev, bèzø-navøém.

Yaq géqeivimák.

Neka ndigu viniv-qape oskia be-eqawát,
bezō-ewez.”

Bawan vini-ak, ande tae tang me me:gó, Mbumbukiam gebunøzam

¹¹ Bevap nøme nqáneq: Gê, Zu ezoqam gi-o:az, ndigu até nonqō gí-o:az? Av taoká! Geté tiqa manqa-zapa zapaya, khandi matev, bawan vini-ak-té qanōwáv. Yaq Zu ezoqam, ova tiabiti-einím.

¹² Zu ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, manqei-qape ezoqa nøme khandi gindapem, yaq Mbumbukiam matev kandakanda nøme mba mó:gó, Zu ezoqam ate ndi:gu, te-te tivesez.

¹³ No ndakin zo-té qatø-manqatét, zo bawan vini-ak. No Mbumbukiam zo bawan vini-ak-té gendo-khofotán. Yaq no khanakhanakh kandambá, nqanek sasae nqægot.

¹⁴ Eisa, no nqanek sasae nqægot, nøkeza ezoqa nøme ova peté-einím penømakhaya, yaq Mbumbukiam-te petéqambüz penømakhaya, khandi vøndapēm.

¹⁵ Mbumbukiam Zu ezoqam qambøe-qasi, yaq ta mokho-te ndøgo, manqei-qape ezoqa nøme, nqawa te namba getøkuzu, yaq gê, gekha matev ndófakhān, Mbumbukiam Zu ezoqam nqawa tekhatob? Matev kandambaqape nøme mba mó:fákhan. Løvøte ezoqam segé-khandí:z.

¹⁶ Ezoqa wit gipezotatun, yaq flawa ndigu, bugukhokhof gi-løvusumatun, Mbumbukiam mbo-etømemín. Yaq av nqægo, flawa ate ndi:gu, Mbumbukiam-gí. Neka ezoqa tae te-ogeakh,

tae lu Mbumbukiam-qa zenda-te vóvē, yaq até táng-a, Mbumbukiam-qa. ǁYaq matev até kopó. Izlael ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-gi ndøgoám. Yaq vaev até tigí zí-a, Mbumbukiam-gi vøgoāt.ǁ

17 Izlael ezoqam, andé oliv tae zenda-yak eqeieqei me:yá, neka zo bawan vini-ak, andé leg-ak oliv táe. Ta oliv tae eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam tang nøme møndø-møkuiám, yaq zo ande leg-ak oliv tae tang me ndøzøte:go, vøbunøzam. Yaq zo ndakin oliv tae eqeieqei namba, et eqeieqei zo-upøgimatún, ta lu-te ndøndo-fakhate.

18 Geté qo me:khabváp, ta zapaya ndøgo, Mbumbukiam tae tang gimøkui, yaq qo vøbunøtaq. Gømbo-mataváp. Matev, ambá av nqægo, qo lu qo-eqawát. Geté lu qo ndø-eqaqæwát.

19 Eisa, ezoqa kopo zo mokho-te peté-ein penømakhaya, av nqægo, “Mbumbukiam tae tang tene-møkuiám ndøgo, no batē-tøkua.”

20 Ndøgo unimanqatín. Tae tang nøme ndøgo, ta zapaya ndøgo tene-møkuiám, ndigu unimanqatinteav qagoam. Geté qo sekemba ta zapaya ndøgo toqotegó ndøgo, qo ndoqo-unimanqatinat. Qo me:khabváp, taqa yaq-te. Geté møe qógoát.

21 Zapa ndøgo, Mbumbukiam Zu ezoqam kopømba ande av tae tang ndægo gimøkuiám, ndigu unimanqatinteav qagoam, yaq ndego até qó-a, gékhofogó, qo unimanqatinteav toqogoat.

22 Gømbo-mataváp. Mbumbukiam ndego tanákh. Geté ndego até føgákh. Ti-te ndigu, zita

giwuowem, ndego fɔgákh. Geté qo-te, tanákh. Geté qo aiyá qagó. Soqáin ndøgo, teqa tanakh matev toqo-ivav, yaq ndego atē qō-a, vónqaoqō, ta tae-te ndøgo.

²³ Zu ezoqam ndigu, tiqa unimanqatinteav matev Keliso-te ti-ivøvem, yaq Mbumbukiam ndigu nangó genøbunøsam tae-te, av bugukhokhof gi:goam. Ndego kopømbaqapé, nqawa tebunøsam.

²⁴ Zo bawan vini-ak, zo andé leg-ak oliv tae tang me zøtegoám. Geté ta leg-ak oliv tae-te ndøgo, zo qazogoam, Mbumbukiam zo gèndomøkús, tae eqeieqei-te vøbunøsam. Geté Zu ezoqam, andé tae zenda-yak eqeieqei me:yá. Yaq tae tang ndøgo, Mbumbukiam gemøkuiam, ndego ùnime:kopømbá, tiqa tae-te nango tebunøzam.

Mbumbukiam até Zu ezoqám-a, vøkhandi:z

²⁵ Nøfuap. Manqat ndøgo, no ndakin Izlael ezoqam-qa yaq-te tøte-ein, bugukhokhof khøuwa, khonoam-té qagoám. Geté no zo zøtezat-qa nøzøgó. Zapa ndøgo, soqáin ndøgo, zo zøkeza kha matavap loloakh-us tøzøte-vewat, gete mokho ndapeav tøgoat. Unimanqatín. Izlael ezoqa nøme, Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Geté matev av nqægo, sa tømboé-outøpít ndøgo, atema bawan vini-ak ate ndi:gu vøkhandi:z, ndigu Mbumbukiam gevevesam.

²⁶ Taqa zita-te, Izlael ezoqam ate ndi:gu gékhandi:z. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo, “Khandi etoam ezoqam,

Zayon taon-té gendó-fakhán,
 yaq ndego Izlael ezoqam-qa qasi:vap matev
 Mbumbukiam-te
 vøzø-khofoē, ndigu Zekop-gi zi.

²⁷ Yaq no ti namba, poev āv qaté-unimanqatín
 nqægo:

No tiqa manqa-zapazapa nókhofóé.”

²⁸ Unimanqatín. Izlael ezoqam, Manqat Mbo-
 mambaqape gèsanqawém, yaq av nqægo, ndigu
 vø-Mbumbukiam-gi-qaqa-ezoqam-ez. Matev av
 nqægo gigonem, zo møndøzø-tøké, zo bawan
 vini-ak, yaq zo vozø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-
 ez. Geté Mbumbukiam kuku zua mbogó, ndigu
 Izlael ezoqam-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam tigi
 atanakha-zapazapa-za, é-møndø-vevesám.

²⁹ Mbumbukiam ezoqa gevevesamín neka
 matev eqeieqei vøzø-matanamín, ndego matavap
 enendatáv, taqa yaq-te.

³⁰ Zo bawan vini-ak, zo bugukhokhof qagoam,
 Mbumbukiam-qa Manqat, zønqagimám. Geté
 ndakin, Zu ezoqam teqa manqat ndapeav ndøgo,
 zo Mbumbukiam-qa tanakh matev zondapém.

³¹ Av zo Mbumbukiam-qa tanakh matev qazøte-
 ndapem, Zu ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat o-
 mba ndapeav qagoam, yaq vaev até ndigú-a,
 Mbumbukiam-qa tanakh matev, āv tiníndapém.

³² Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqat
 gènqagimám. Yaq Mbumbukiam sègezø-iváv,
 ndigu vømø-manqa-zapazapa-gi-ndimbula-
 ezoqam-ez. Mbumbukiam tenegó ndøgo: Zapa
 ndøgo, ndego ezoqa ewaqape-te, tanakh gone-qa
 ndøgó.

Mbumbukiam-qa iz, bèto-eqawát

³³ Mbumbukiam kandambá tentév. Teqa matavap neka otevat igian-qapé. Ni ezoqa kopømba mbaín, teqa matavap-qa mokho tizindapem neka nakhoa vizíqeivím, ndego ndegeve.

³⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “Gê, Evezøza-qa matavap,
 gekha ezoqām mé:-otev?
 Neka gekha ezoqām
 mbó-ovøyām?”

³⁵ Neka gê, ezoqa Mbumbukiam gigiap møndømbó-etoam,
 yaq Mbumbukiam ndego yaq-fia bembōgo?”

³⁶ Av taoká. Zapa ndógo, gigiap ate nqægo ndégo tekhakheinám, neka ndégo tegeawát neka te nonqo ndégo tøgó. Mbumbukiam-qa iz, mi-avmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

12*Niqa kha, Mbumbukiam bizimbo-etøomém*

¹ Nøfuap! Mbumbukiam tanakh kandambá ginigu. Yaq nakémbá. No nqazø-pouwe. Av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap gi:løvusumatun te-te, yaq zo zøkeza kha Mbumbukiam āv tømboe-etøomém. Ndøgo zoqá etoam matév, te-te. Geté ndøgo khandín. Ambá av nqægo, nanimāt. Zo Mbumbukiam-gí ezoqam

11:33 11:33 Isa 55:8-9 **11:34 11:34** Isa 40:13; 1 Ko 2:16 **11:35**
11:35 Job 41:11 **11:36 11:36** 1 Ko 8:6 **12:1 12:1** Lom 6:11, 13;
 1 Pita 2:5

zógoát, ndego khanakhanakh bembøēgo. Av tǝzǝte-gonem ndægo, yaq zo Mbumbukiam-qa iz eqeieqei zó-eqatát.

² Zo manqei-qape ezoqam-qa matev mbòpǎev, ndigu Mbumbukiam zǝtezateav ndigu. Geté zo Mbumbukiam bè-enénd, neka zoqa matavap bezǝ-ndakinak. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev zǝtézǝtéz, gekha matēv ndøgo, mbomambaqape, neka gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam ndømbøe-khaneat, neka gekha matēv ndøgo, eqeieqei-qape ndøgo, teqa bǝi-te.

Gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam ni gini-etoam, tizi-matønumat, ni eqeieqei bizi-matanám

³ Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, no nǝmendam ezoqam ndǝvé. Yaq nakémbá, no zo ezoqa ewaqape, nqazǝ-manqate: Zo zǝkezan-qa yaq-te ndømatávǎp av nqægo, “No nòto-eqanowāt,” zo eqazozateav tǝgoat. Geté zo matavap eqeieqei bezǝgó. Gekha matēv ndøgo, tozo-matønumat, zo āv tǝne-matanám, av Mbumbukiam unimanqatin matev gezømbe-etoam.

⁴ Niqa kha-te, gigiap vinivinimbá nqani-bunǝzap. Neka kha-qa gigiap, sasae vinivinimbá ndømbogot.

⁵ Keliso-qa kha-te, matev até kopó. Ni Klis-ten ezoqam kopoáv. Geté Keliso-qa mokho-te, ni kha kopó. Neka ni andé kha gigiap vinivinimba zi:bunǝzǝmém.

⁶ Nqova Mbomambaqape-qa matev, Mbumbukiam ni teqa kuku matev mokho-te gini-etoam, vinivinimbá. Mbumbukiam ezoqa nøme, teqa manqat vevezam matev gembo-etoam, yaq ndego āv teabete-matanám, av unimanqatin matev ndømbøego.

⁷ Neka ezoqa nøme tøkeam matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà bezø-tøkeám. Neka ezoqa nøme, nømendim matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà bete-zømesím.

⁸ Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, zita tøpøzu matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa zita yà bezøtøpøzú. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, etoam matev gembo-etoam, yaq ndego khanakhanakh-us be-etoám. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, megeat matev gembo-etoam, ndego bazaføgakh be-asáz, ezoqa eqeieqei bezømbømege. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme tanøtanakh matev gembo-etoam, ndego ezoqa nøme-te tanøtanakh matev khanakhanakh-us begó.

Kuku yà binigú, ezoqa nøme-te

⁹ Zoqa kuku matev ezoqa nøme-te, unimanqatin bezøgó. Ngusum-te sa bezømbo-khàzú. Manqazapa matev zombó-sanqaupát. Geté matev eqeieqei, føgføgakh zombó-geageapát.

¹⁰ Zoqa kuku matev yaqyaq-a, andé evenap-qá kuku matev me bezømbe:gó. Kuku kandambá. Neka izuizu gèvizáp.

¹¹ Sasae bazaføgakh ndø-asøzú. Ndøwauwì:zát. Nqova Mbomambaqape betu:-sasaeát, zo mokho-te, neka Evezøza-qá sasae zógoát.

12 Zo Mbumbukiam-te ndozoto-taza, zo te-te khanakhanakh-us mo:tazá. Viniv matev t̄øz̄ø-fakhanumat, zo f̄øḡøf̄øḡøgakh nd̄øwaniáp. Tatak bez̄øv̄ín. Neka guligulim oskia nd̄øgó.

13 Mbumbukiam-gi ezoqa n̄øme, gigiap mbain ndigu, ḡèz̄øt̄økeé, neka ezoqa n̄øme khoev ḡèz̄ø-manqaté.

14 Zo ezoqa ndingiāz̄oat, ḡèz̄ø-guligulím. Av qane-guligulím: Mbumbukiam, ndigu matev egeieqei bez̄ø-matanám. Zo ndigu soqain-te nd̄ø-áb.

15 Ezoqa khanakhanakh tigoat, yaq zo khanakhanakh nd̄øgó, ti namba. Neka ezoqa n̄øme ti-eivumit, yaq zo ḡè-eivám, ti namba.

16 Zo matavap kopo-té qayagé. Neka z̄økeza kha nd̄ø-eqàwát. Geté até ndigú-a, iz mbain ndigu, namba ḡè:t̄økuát. Zo z̄økeza kha matavap loloakh-us me:v̄ewé.

17 Ezoqa manqa-zapa tego zo-te, yaq soqain mb̄øe-qav̄òinám. Matev nd̄øgo tozó-mat̄ønumát, ezoqa ewaqape egeieqei ndivewe.

18 Nakhoa-qa ḡèvawé, av nqægo: Kop̄ømba t̄øgoat, sambi matev-té qan̄ø-yageáp, ezoqa ewaqape namba.

19 N̄øfuap mbom̄ømboma! Yaq-fia nd̄øt̄awát, ezoqam-te. Geté Mbumbukiam-qá qaqa-qa zotó-kewagát. Yaq-fia nd̄égo tétá. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp

nqægo: Evezøza ge-ein, “Ezoqam nó, ezoqam-qa manqa-zapazapa nqæqavøiwat neka yaq-fia nqætāwāt.”

²⁰ Geté zo āv tøzøtégoát, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein,
 “Qoge qaqa ezoqam, ifi tømbovitit,
 yaq lou soqombó-etoám,
 neka ibøkha naq tømbo-paptet,
 ibøkha voqombó-etoám.
 Av toqotegoat ndægo,
 yaq ndego mivi ndóndáp, teqa manqa-zapa
 zapaya.”

²¹ Manqa-zapa qo betømbùqǫ. Geté matev eqeieqei qómatanam. Yaq ndøgo, manqa-zapá voqoté-tømbuá.

13

Ni gaman mokho-té qabizu:gu

¹ Zo ate ndøzøte:go, gaman mokho-té qanu:gu. Zapa ndøgo, gaman ambá av nqægo, ekeza mbā sege-fakhazīn. Geté Mbumbukiam ndø-abamín. Yaq até ndigú-a, gaman ezoqam ndakin ngigu, Mbumbukiam ndø-abám.

² Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, gaman-qa manqat ndesanqawe, ndego Mbumbukiam-qa manqat ndøsanqawé. Yaq gekha ezoqām ndego, matev av nde:matanam, ndego yaq-fia āv tenéqeív, av matev nde:matanam.

³ Gekha ezoqām ndigu, matev eqeieqei ndimatanam, ndigu kopømbá. Ndigu gaman kawakawa-za, møe bezøǫ. Geté møe sa ndígu

tígoát, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam. Gê, qo mœe mbain gone-qa qógo, gaman kawakawa-za-te? Qanimáv. Qo matev eqeieqei ndømatanám. Yaq ndigu qo ezoqa eqeieqei mé:qæqabát.

⁴ Gaman ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Qoqá yage eqeieqei nonqó. Geté qo manqa-zapazapa toqogoat, yaq qo mœe qógoát, ti-te. Zapa ndógo, ndigu bazaføgakh ndøzògó. Viniv segeqá-etømém. Ndigu Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún, ezoqa viniv gizø-etoumatun, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam.

⁵ Yaq nakémbá, zo gaman-qa manqat o-mba mo:ndapé. Manqat o-mba ta-mbá mo:ndápé ndøgo, zo tiqa yaq-fia-qa yaq-te mœe tozombo-goat. Geté zo tiqa manqat o-mba tønendapé ndógo: Zapa ndógo, zo møzøte-zøtéz, matev av nqægo eqeieqei.

⁶ Yaq nakémbá, zo gaman-te teks moni tozo-abumat, eqeieqei. Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, neka ta sasae-te ndøgo, khøuwa iz vø-khoubumatun.

⁷ Zo gaman-te fia tøzømbo-løfokat, yaq sègezø-etoám. Teks moni upøgim ezoqam, teks moni sègezø-etoám. Neka gaman, gekha moni nøme upøgim-qa ndigu, vøzø-etoam. Ezoqa kandakanda, gèzøvizáp, neka tiqa iz, gè-eqawát.

Mbumbukiam-qa guguna manqat kandambaqape nqáneq: Ni kuku binigú, ezoqa nøme-te

⁸ Zo ezoqam-te, gigiap o moni bezømbø-løfoké. Geté matev ndøgo, zo izuizum oskia ndøzømbo-løfokeap, kuku matév. Zapa ndógo, gekha

ezoqām ndego, ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba mo:ndapé.

⁹ Teqa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, “Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát,” neka “Ezoqa pakhapakha ndøkhanèām,” neka “Gigiap ndø-aqònám,” neka “Ezoqam-qa gigiap me:qovètú.” Nqanek khafeap manqat vinivinimba neka gekha khafeap nøme ndøgo, ta mokho-te nqáneq qanu:gú, “Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego manqa-zapa gématanamák te-te. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego guguna manqat ate ndægo, ndembópæv.

*Ni matev eqeieqei-té qabizi-yage
Zapa ndøgo, Keliso avønín gendóqaván*

¹¹ Zo matev āv tøne-matanám, av no qazømbe-manqatavun. Zapa ndøgo, zo mðzøte-zøtéz, ndakin gekha khøuwa iz. Yaq nakémbá. Zo mðzosúz, zo venanqei ndozo-sømbiapet. Khøuwa iz mðndøndáp. Ni Yesu Keliso ande qazi:-unimanqatinim, yaq khøuwa ndøgo, ni Mbumbukiam uní te:khandi:n, andé qámhá qagoam. Geté ndakin, ta khøuwa ndøgo, andé avønín.

¹² Lova gènavøemtét. Paveat avønín géfakhán. Yaq nakémbá, matev soqøsoqa ndøgo, ezoqa

bøivun-te gigoatun, yà bizi-ivøvém. Geté ni waev-
qá nakhag gigiap zí-upøgím.

¹³ Ni paveat-té qabizi-yagé. Matev eqeieqei-té.
Ni lou loge neka ibøkha soqa izam si binīwāg. Ni
matev bizi-matānām, ande av gaqo ndi:gu, neka
mambe bizi:-òkhó. Ni bizinøfeé neka ova bizi-
manqàté.

¹⁴ Matev av nqægo, vønqagím. Geté nigi Evezøza
Yesu Keliso-qa matev, andé ndabua ndakinak me
zøté-uzám. Zoqa kha-qa poev matev sa mbotaké.
Manqa-zapa-te be-itùzǎ.

14

*Klisten ezoqa nøme-qa unimanqatin matev bizi-
gevèwǎt*

¹ Ezoqa nøme ndigu Yesu ndi-unimanqatinat,
tiqa unimanqatin matev, bazaføgakh andé mbaín.
Geté zo ndigu vøkhatób, zoqa mokho-te. Neka ti
namba ndøponqòmbáp, tiqa unimanqatin matev-
qa yaq-te.

² Ezoqa nøme āv gini-unimanqatinát nqægo:
Loge gigiap ate ndægo eqeieqei. Yaq kopømbá,
tizilogat. Geté ezoqa nøme-qa unimanqatin matev,
bazaføgakh mbaín. Yaq ndigu unimanqatinteáv
av nqægo, kopømbā loge gigiap ate ndægo sa to-
qolog. Yaq ndigu avøe gigiap mba ndølogé.

³ Gekha ezoqām ndigu, loge gigiap ate ndægo
sa ndiloge, ndigu ezoqa nøme, søvakha logemav
ndigu, bevøðzǫ. Neka ndigu ezoqam, avøe mba
ndiloge, ndigu ezoqa nøme, gigiap ate ndægo

ndiloge, manqa-zapa-us betezæzǎ. Zapa ndógo, Mbumbukiam ndigu møndø-khatób.

⁴ Ndigu ezoqam, lou ate ndægo ndiloge, neka ndigu ezoqam, avøe gigiap mba ndiloge, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Ambá ndøgo, qogí sasae ezoqám. Yaq qo gekha ezoqám, ezoqa nøme-gi sasae ezoqam toqo-gevezo? Ndigu bazaføgakh-us tiwanat o ti-o:az, tigi kawa yakhapús segé-gevezó. Geté, unimanqatín. Ndigu bazaføgakh-us ndøwaniapát. Zapa ndógo, Evezøza gèzø-geageáp.

⁵ Ezoqa nøme āv gini-mataváp nqægo: Khøuwa nøme ndigu, kandakandá, geté khøuwa nøme ndigu, khokhó. Geté ezoqa nøme ndimatavap. Khøuwa ate ndi:gu kopó. Vinivinimba mbaín. Taqa yaq-te, gigiap-qape nqáneq: Qo matev ùnime:gó, av ndoqote-unimanqatinat.

⁶ Ndego ezoqam, ndematavap av nqægo, khøuwa nøme ndigu, kandakandā, ndego nqanek matev Evezøza-qa ndøgoatún. Neka ndego ezoqam, loge gigiap ate ndægo sa ndeloge, até ndegó-a, Evezøza-qa vøgoatun. Ndego lou-qa yaq-te, Mbumbukiam-te ike manqat ndømanqaté. Neka ndego ezoqam, loge gigiap nøme logemav ndøgo, até ndegó-a, matev Evezøza-qa ndøgoatún, neka Mbumbukiam-te ike manqat vømanqatatun.

⁷ Ni mokho-te, ezoqam mbaín, ndigu ekezan nonqo mba tiyagat o ekezan nonqo mba tipakhaez.

⁸ Tiziyagat, ni Evezøza nonqo zíyagát. Neka tizi-pakhaen, ni Evezøza nonqo zípakhaén. Oskíá

ndøgo, tiziyagat o tizi-pakhaen, ni Evezøza-gí.

⁹ Keliso ta zapaya ndøgo tenenaním, neka nqawa ta zapaya ndøgo tene-khandí:v, ndego løvøte nekā khandi ezoqam, segezømbú-Evezøza-evtát.

¹⁰ Yaq nakémbá, gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-gevezoat? O gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-vøozoat? Ni até sizimú-wán, Mbumbukiam-qa megemege-te, manqat vizí-ovøemēm.

¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
“No khandi miav-ak Evezøza, āv qate-manqaté nqægo:

Ezoqa ewaqape, katuk ndómøkuí no-te.

Neka ezoqa ewaqape, āv giní-einím nqægo:

No Mbumbukiām.”

¹² Unimanqatin. Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqat bízimø-ovøemém, Mbumbukiam-te, av qazi:yagam.

Ni aiyáv qabizigú. Soqain ndøgo, Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa-te tizi-itub

¹³ Yaq nakémbá, ni yaqyaq-a, sekemba bizi-gevèmbām. Geté ni matavap nqáneq qazí-goném: Matev nøme zímatanamák, ndøgo nigi Klisten nøfuap ande nandi me tøkhaosumat, yaq ndigu manqa-zapa-te vø-itüb.

¹⁴ No Evezøza Yesu mokho-te nqatu:gu, no møtenøtén, loge gigiap ate ndægo eqeieqei, Mbumbukiam-qa bøi-te, toqolog. Geté ezoqa nøme, te-unimanqatin, av nqægo, lou nøme soqain

Mbumbukiam-qa bøi-te, yaq te-te ndego, nqanek lou ndømøsoqá, ndego telog.

¹⁵ Qo gigiap nøme toqolog, yaq qoge Klisten qafu soqain tembo-ewag; matev av nqægo toqogo, yaq qo kuku matev-te yageáv. Gëmbo-mataváp. Keliso até teqa ndegó-a, genanim. Soqáin ndøgo, qoqa lou loge matev mokho-te, teqa unimanqatin matev Yesu-te toqombo-ngiu.

¹⁶ Yaq nakémbá, gò:feazoát. Soqáin ndøgo, gigiap nøme ndøgo, zo ndøzøte-zøtezat eqeieqei, ezoqá nøme-te tø-gigiap-soqa.

¹⁷ Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge matev neka izam matev, gigiap-qapé mbá. Geté matev kandambaqape nqánek: Matev eqeieqei-te neka sambi matev-te neka khanakhanakh-us tiziyagat. Matev av nqægo, Nqova Mbomambaqape-té qando-fakhaté.

¹⁸ Gekha ezoqám ndego, av nqægo teyagat neka Keliso av nqægo vømbó-vizupāt, teqa yaq-te, Mbumbukiam khanakhanákh neka ezoqa nøme teqa matev eqeieqei mé:vewát.

¹⁹ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh nqánek qazí-asazét: Ni sambi matev-té qazíyagát, ezoqa nøme namba, neka tiqa unimanqatin matev-te vizizø-tøkeát.

²⁰ Kopømba mbaín, lou loge matev zapaya, Mbumbukiam-qa sasae toqongiu, ndego Klisten ezoqa nøme mokho-te ndego. Unimanqatín. Loge gigiap ate ndægo eqeieqei, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté lou toqolog, yaq ta matev ndøgo, ezoqa

nøme tiqa Klisten matev-te tøkhaosam, ndøgo soqain.

²¹ Yaq nakémbá, qanimav nqáneq. Qo sòvakha qólogeák o waen qó-izamáq o gekha matev nøme qómatanamák, ndøgo qoge qafu Klisten matev-te, ande nandi me tøkhaotav.

²² Qo ndoqo-unimanqatinat av nqægo, matev nøme egeieqeï neka matev nøme soqain, toqomatønumat, yaq soqó-unimanqatin. Ndøgo qo qakhapús, yaq Mbumbukiam-a, yaq qo. Kopømba mbaín, ezoqa nøme namba toqote-ponqombupat. Gekha ezoqām ndego, matev av te:matønumat, av nde:-unimanqatinat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó.

²³ Geté ezoqa gigiap telog, taqa yaq-te ndøgo, ndego ndo:nake, yaq ndøgo manqa-zapa-ús te-te. Zapa ndøgo, ndego unimanqatinteáv, av nqægo, ekeza matev egeieqeï. Gekha matēv ndøgo, ni tizigoat, gete ni unimanqatinteav tøgoat, ndøgo egeieqeï, matev av nqægo, manqa-zapa-ús.

15

Ni Keliso-qá matev bizimbopdev

¹ Ni ezoqam, unimanqatin bazaføgakh-us nqanigu, ni ndigu ezoqam, unimanqatin khapelavøqase ndøzøgo, yà bizizø-tøkeé. Kopømba mbaín, nikeza kha mba tizimbo-matavupat.

² Geté ni ate nqazi:gu, ezoqa nøme yà bizizø-mataváp, neka matev ndøgo tizi-matønumát, tiqa unimanqatin matev-te tøzø-tøkeat.

³ Até Kelisó-a, ndego ekeza kha-qa yaq-te matavapøteáv. Geté ezoqa Mbumbukiam-qa iz gingenøitat, ndego nqanek iz ngenøiwat matev, ekeza kha-té genøvé. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Mbumbukiam! Ezoqa qoqa iz gingenøitat, tiqa ngenøgim manqat, noqá kha-té qanøbói.”

⁴ Gekha manqāt ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap, ni nonqo ndøpeawáp. Ni tåbete-nømendím. Yaq ni bazaføgakh-us zí:waniapát, neka Mbumbukiam-qa Manqat, ni zita vøní-tøpazāt, neka ni Mbumbukiam-te biziō-tana, av nqægo, matev ndøfakhān, av manqat ginimbi-ein ndøgo.

⁵ Bazaføgakh neka zita tøpøzu matev ndøgo, ni tøni-tøkeat, bazaføgakh-us tizi-waniapat, Mbumbukiam-té qando-okhó. No āv qate-guligulím nqægo: Ndego zo ate ndøzøte:go, matavap kopo zø-etoám, zo Keliso Yesu ndozombo-paev.

⁶ Yaq zo nqova kopo-te, Mbumbukiam-qa iz søzøtumú-eqatát, ndego nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Eve.

Keliso Zu ezoqam neka bawan vini-ak, tøke-qa sùgumu-geavún

⁷ Zo yaqyaq-a, āv tøne-khatimbáp, av Keliso zo ge:khatib, Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

⁸ No nqazø-manqate: Keliso Zu ezoqam tøke-qa ndøgeavún. Gí:nømánd, av nqægo, Mbumbukiam

ndego unimanqatin ezoqám. Manqa mbusa ndøgo, ndego Zu ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za gezøve, gématanám.

⁹ Geté Keliso ate bawan vini-ák-a, tøke-qa sùgumu-geavún. Yaq até ndigú-a, Mbumbukiam-qa iz, tñabiti-eqawát, teqa tanakh matev zapaya. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“No bawan vini-ak mokho-te,
qoqa iz nø-eqatát
neka ouv vøtaqá-qaqaemāt.”

¹⁰ Neka manqat nøme, āv qane-eín nqægo,

“Zo khanakhanakh, sùgumugú,
zo bawan vini-ak,
Mbumbukiam-gi ezoqam namba,
ndigu Zu bawan-ak.”

¹¹ Até nangó, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Zo bawan vini-ak ate ndøzøte:go, Evezøza-qá iz
ndø-eqawát.

Bawabawan ezoqam ate ndi:gu, manqei-qape-te
ngiyageap, yà bembokhóm.”

¹² Neka até nangó, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, āv gene-eín nqægo,

“Zesi-ge zeo ndøfakhán. Yaq ndego até bawan
vini-ák-a, gezømbó-kawaevtát. Yaq ndigu
te-te ndégo tinøtabát.”

¹³ Yaq nakémbá, no āv qate-guligulím nqægo:
Mbumbukiam, te-te ndego, ni nqazio-tana, matev
mbomømboma tini-matanam, av manqa mbusa

ge:ve, ndego zo khanakhanakh neka sambi gezó-tótovóyám, zo ndozo-unimanqatinat. Yaq zoqa vintøzat matev Mbumbukiam-te, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh mokho-te, tàbezømbe-khouwév.

Pol khanakhanákh, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nde:zømesim

¹⁴ Nøfuap! No nøkezan āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo matev eqeieqei mðzogoatún, ezoqa nøme-te. Neka zo zøtezat kandambá qazondapem. Neka zo kopømbá. Yaqyaq-a søzøté-nømendimát.

¹⁵ Geté manqat nøme, qæpeaumavun, andé nøzø-ponqomavún. Zapa ndøgo, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. No Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, genø-etoam, ndøgo tene-veatán:

¹⁶ No Keliso Yesu-ge sasae ezoqam, bawan vini-ak mokho-té qatú:goát. No ndigu Manqat Mbomambaqape nqate-zømesim, no andé Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-qa sasae me nøtegó. Yaq no ndigu bawan vini-ak, ande etoam matev me, Mbumbukiam nombó-etoám. Yaq Nqova Mbomambaqape ti mokho-te tesasaetat, ndigu tiabiti-Mbumbukiam-gi-nakheis-éz, yaq ndego khanakhanakh-us betēkhatib.

¹⁷ No Mbumbukiam-qa sasae ate nqægo nqæqeivi, Keliso Yesu mokho-te qæmatønumam, yaq no khanakhanákh neka andé khambuváp, taqa yaq-te.

¹⁸ No noqa sasae-qa yaq-te, sa ndøgo tøte-manqaté, Keliso no mokho-te gesasaetam, yaq bawan vini-ak Mbumbukiam-qa manqat o-mba

vømbøé-ndapāt. No manqat qazømbe-manqatam neka sasae vøegoam,

¹⁹ Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape mokho-te, umingiap matev vinivinimba ndømatønumám. No Želusalem taon-te qængaz, atema Ililikum manqei-te vøenav, no Keliso-qa Manqat Mbomambaqape søtumu-zømesimát, ezoqam-te.

²⁰ No ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesim-qa, oskia ndógo tægoám, gekha manqei-tē ndøgo, ndigu Keliso-qa yaq-te yogeav qagoam. Zapa ndógo, no poeveáv, sasae sa tæmanaz, ezoqa nøme gengaz, kopømba ande av lou toqo-løvua, ma ezoqa nøme uk gi-asøzem.

²¹ Geté no matev āv qategoatún nqægo, av Mbumbukiam-qa Manqat, Keliso-qa yaq-te nqæpeawap,
“Ezoqam ndígu tí-ometám,

ti-te ezoqa teqa manqat zømesipøteav qagoam.
Ndigu ezoqam, bugukhokhof yogeav qagoam,
mokho ndøndapém.”

Pol Lom ezoqam zømete-qa gegoam

²² Sasae ndøgo, no nqanek manqei vinivinimba-te qægoam, no gègeanotám. Yaq no khøuwa kopoáv, qæpøogeapam, ambá notøndo-navín, zo-te.

²³ Unimanqatín. No viav kopoáv, zo-te okho-qa qægoam. Geté ndakin nqanek, manqei nøme mbaín, ezoqa Keliso-qa manqat yogeav ndøgo.

²⁴ Yaq no Spein manqei-te, okho-qa nogó. Geté no tototaná ndøgo: Nakhoa livin-qase

nqøugu, no zo bàtøkhæ-zømét, ni khanakhanakhus biziqonav. Yaq zo tozonø-tøkem, vozókhofotønēm, yaq no até khæ nónáv, Spein manqei-te.

²⁵ Geté no bugukhokhof Zelusalem taon-té qabatøkhænáv, Mbumbukiam-gi ezoqam vøemøzø-tøkē.

²⁶ Zapa ndógo, ndigu Klisten bawan ezoqam, Masedonia neka Akaya plovins-te ndiyage, matavap āv giniveém nqægo: Gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-gi ezoqam mokho-te, ndógo Zelusalem taon-te, gezótøké.

²⁷ Ndigu yakhapus mokho-mbá sege-matøvemém. Geté unimanqatín. Matev av nqægo egeiegeí. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, bawan vini-ak-te, Zu ezoqam ndøndapavún. Yaq nakémbá, ndigu bawan vini-ak, andé gezømbo-løfoké, Zu ezoqam-te. Yaq bawan vini-ak, Zu ezoqam, gigiap-qa yaq-te bèzøtøké.

²⁸ No nqanek sasae tømønø-navøem, Zelusalem taon-te ndógo, moni tæzømbu-etoam, yaq no Spein manqei-té qatónáv, yaq livin-qase nqøugu, zo vøemøzømēt.

²⁹ No møtenøtén, no zo-te tøtøndonav, yaq Keliso-qa matev mbomømboma nóndapáv. Yaq ta matev mbomømboma, zoqa mbøni-te tàbete-tøtøvøyám.

³⁰ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, neka kuku matev-te ndógo, Nqova Mbomambaqape ni ndini-etoam, no nqazø-pouwe: Zo bazaføgakh ndø-asøzú. Gèndo-guligulím, Mbumbukiam-te,

noqa yaq-te.

³¹ Av qane-guligulím: Mbumbukiam no tèabenømbe-khakhazám, ti-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, Zudia manqei-te ndøgo. Neka tøke matev ndøgo, no Zelusalem taon-te tændapav, ndigu Mbumbukiam-gi ezoqam, khanakhanakh-us tiabiti-ndapém.

³² Yaq Mbumbukiam poev tømbo goat, no sætøndónáv, khanakhanakh-ús, zo namba pusa vøemøtā.

³³ Mbumbukiam, ndego ezoqa sambi ndezø-etoam, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

16

Pol-qa khaiya mboma manqat, ezoqa vinivinimba-te

¹ No ngunuk, nigu Klisten nøfu Fibi, tuqa matev eqeieqei-qape nøtevé. Ngunuk, Klisten bawan ezoqam mokho-te, Senklia taon-te ndøgo, dikon ezoqám.

² Èvezøza-qa iz-te, vøkhatowém. Ezoqam av nguigu, ni matev eqeieqei bizizø-matanám, ni Mbumbukiam-gi ezoqam. Neka gekha gigiāp ndøgo, ndugu mbain tøgoat, zombó-tøkéém. Zapa ndøgo, ngunuk ekezan, ezoqa kandambá guzø-tøkeam, neka até nó-a, vønø-tøkeam.

³ Plisila, zivis namba, Akuila, ndigu no namba qati-sasaetam, Keliso Yesu-qa sasae qeigoam, khaiya mboma manqat zozø-eín.

⁴ Nandiv ezoqa menas, ekeza kha ndønqonqotøvé, no zapaya. No ike kandambá

ti-te. Geté no mbá mbá. Até bawan vini-ak-qa Klisten bawabawan ate ndi:gú-a, ike kandambá ti-te.

⁵ Até ndigú-a, tiqa khoev-te giguligulimatun, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

Neka até nogé nøfu mbomambaqapé-a, Epentus, khaiya mboma manqat vømbō-einim. Esia manqei-te ndøgo, bugukhokhof ezoqam nándev, Keliso gembopaev.

⁶ Neka até Melí-a, ndugu zoqa sasae kandambaqape gugu, khaiya mboma manqat vømbō-einim.

⁷ Neka Andlonikus neka ndugu Zunia, ndigu nogi ezoqam, no namba ndimbula mokho-te qatigoam, khaiya mboma manqat vøzø-ein. Keliso-gi u-anim mokho-te, nginik izakhayapak ezoqám. No Keliso unimanqatin-teav qagoam, nginik é-møndø-unimanqatiním.

⁸ Neka até Ampliatús-a, khaiya mboma manqat vømbō-einim. No kuku kandambá te-te, Èvezøza mokho-te.

⁹ Neka até Ubanés-a, ndego Keliso mokho-te, sasae kopo qeigoatun, khaiya mboma manqat vømbō-einim.

Neka até nogé nøfu mbomambaqapé-a, Stakis, khaiya mboma manqat vømbō-einim.

¹⁰ Neka até Apelés-a, khaiya mboma manqat vømbō-einim. Keliso zapaya, ngenøgim matev gendap, ngenek bazaføgakh-mbá geyám, teqa unimanqatin-te.

Neka até Alistobulus-zá-ya, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹¹ Neka até Elodión-a, khaiya mboma manqat

vombō-einim, ndego noqe ezoqam.

Neka até Nasisus-zá-ya, ndigu Keliso ndi-unimanqatinat, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹² Neka até ndigú-a, Tlifena neka Tlifosa, khaiya mboma manqat vøzø-ein, ndigu sakheis, Evezøza-qa sasae kandambaqape gigoam.

Neka até Pesís-a, khaiya mboma manqat vombō-einim. Até ndugú-a, Evezøza-qa sasae kandambá gugoat. No kuku kandambá tu-te.

¹³ Neka até Lufús-a, khaiya mboma manqat vombō-einim. Ndego Evezøza ùni mbøepavét.

Neka até tegú evó-a, khaiya mboma manqat vombō-einim. Ndugu até nó-a, evo nøgoám.

¹⁴ Neka até ndigú-a, Asinklitus neka Flegon neka Hemes neka Patlobas neka Hemas neka ndigu Klisten zifuap nøme, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹⁵ Neka até ndigú-a, Filologus neka Zulia neka Neleus neka tegu sævømiu neka Olimpás neka Mbumbukiam-gi ezoqa ate ndi:gu, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

¹⁶ Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát, neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqeie ndægo.

Keliso-gi bawan vinivinimba, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

Pol-qa vaev guguna manqat

¹⁷ Nøfuap! No nqazø-pouwe. Zo gò:fezoát. Ezoqa nøme, zo manqat vini me:zømesimít, ambá

ndōgo, av bugukhokhof qazøte-ewagam. Yaq ta mokho-te ndōgo, ndigu ezoqam-qa unimanqatin matev gēngi:nám neka Klisten bawan ezoqam vø-qaqagím. Ezoqam av ngi:gu, zo møe zozónayát.

¹⁸ Ezoqam av ngi:gu, ambá ndōgo, nigi Evezøza Keliso-qa sasae ndøgōt. Geté ndigu ekeza kha-qa poev mba mbopáev. Tiqa manqat mbomømboma neka manqa enaq giam mokho-te, ndigu ezoqa gētubám, ndigu zøtezateav ndigu, nømendim av nqægo soqain.

¹⁹ No khanakhanakh kandambá, zoqa yaq-te. Zapa ndōgo, ezoqa ewaqape, āv giniyogém nqægo: Zo Mbumbukiam-qa Manqat o-mba zontodapém. Geté no zo matavap loloakh-qa nøzøgó. Yaq zo kopømbaqapé, matev eqeieqei zómatønumát. Geté manqa-zapazapa, zo kha mbokhanøzám.

²⁰ Mbumbukiam, ndego sambi ndini-etoam, avønín, Saitan gēngiú, neka zoqa zenda tokhota-pak mokho-te vøuvē.

Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev ndøgoát, zo namba.

²¹ Timoti, no sasae kopo namba qategoatun neka Lusius neka Zeisen neka Sosipata, nigi ezoqam, ndigu khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

²² No Tetiés. Nqanek pepa no nopeawám, av Pol manqat genømbe-manqatat. Khaiya mbomá, zo-te, Evezøza-qa iz-te.

23 Até Gaiús-a, no teqa khoev-te nqæyage neka Klisten bawan ezoqam, teqa khoev-te gipindumatun, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te.

Até Elastús-a, ndego taon moni keoge ezoqam, neka Kuotas, ndego nigi nõfu, khaiya mboma manqat ngìkhōfōtāvāv, zo-te.*

Ike manqat, Mbumbukiam-te

25 Mbumbukiam-qa iz, bizi-eqawát. Manqat Mbomambaqape, Yesu Keliso-qa yaq-te, no ezoqa nqate-zømesim, ndøgo āv qane-eín nqægo: Mbumbukiam kopømbaqapé. Ndego gezótøké. Yaq zo unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us zówaniapát. Bugukhokhof qagoam, nqanek Manqat Mbomambaqape, gèkhonawám. Nupøkhan-mba-qapé.

26 Geté ndakin, av Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, neka ndego Mbumbukiam miav-ak ekezan ge-ein, tøfakhan, ta manqat ndøgo, khonoam-te qagoam, màndoveá. Yaq bawabawan ate ndi:gu, nqanek manqat gèewagét. Yaq ndigu tiabiti-unimanqatiním, neka o-mba betøndapem.

27 Mbumbukiam, ndego yakhapus-mba matavap loloakh-us ndego, teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát, Yesu Keliso mokho-te.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

16:23 16:23 Kel 19:22; 1 Ko 1:14 * 16:23 16:23 Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nõme āv gini-mønozm nqægo: ²⁴ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo namba, ate ndøzøte:go. Amén. Nqanek manqat unimanqatín. 16:25 16:25 Ef 1:9; 3:5, 9; Kol 1:26; Lom 1:5

**Mbumbukiam-qa Mangat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 4 Apr 2025

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f